

Šiame numery

MENININKAI IR KRITIKA.

K. ZOROMSKIS RAŠO APIE LAIKĄ, KURIA-
ME GIMĘ IR GYVENO M. K. ČIURLIONIS.

ISTORIKO JUOZO STAKAUSKO NETEKUS.

DANGUOLĖS SADŪNĖS EILERASČIAI.

TOKIOS BAZNYČIOS NĖRA (A. RUBIKO PA-
STABOS DEL VIENO STRAIPSNIO).

LIUDO DOVYDENO NOVELĖ "TOKS TAI
GYVENIMAS ŽMOGAUS".

NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS.

Prie čiurlioniškų problemų sustojus (I)

Laikas, kuriame M. K. Čiurlionis gimė ir gyveno

K. ZOROMSKIS

Kada žmogus virsta legen-
da, jis ne visada sutelpa į savo
krašto etnografines ribas. Dargi
dažnai toks žmogus pasidaro vi-
sos žmonijos asmuo, gyvenęs tam
tikrame savo laike ir gimęs tam
tikrame krašte. Nors jau praslin-
ko daugiau kaip šešiasdešimt
metų nuo M. K. Čiurlionio mirties,
jis dar tebėra problema di-
džiajam, tarptautiniam pripaži-
nime. O tai gal ne vien todėl,
kad mes esame "maži".

Užsibrėžta tema, aišku, reika-
lauja išsamesnės studijos, kurią
gal kita proga teks kur, nors pa-
rašyti. Tačiau ir ši škiec dary-
damas, temą jau turiu suskirstyti
į keturis straipsnius. Pirmas tok-
sai būtų: Laikas kuriame M. K.
Čiurlionis gimė ir gyveno. Ant-
ruoju straipsniu atsakysiu į klaui-
simą: Abstraktistas ar surrealis-
mo pirmtakas? Trečiojo antraštė
Čiurlioniškas problemas su-
muojant. O ketvirtąjį straipsnį
užvardysiu: M. K. Čiurlionio ta-
pyba kaip tokia.

Laikas, kuriame M. K. Čiurlio-
nis gimė ir gyveno, nemažiau iš-
radingas ir revoliucinis kaip ir
mūsų šie. 1875 (M. K. Čiurlionio
gimimo) metai jau yra matę
daug naujų įvykių ir pažįsta
daug naujų veidų. Šimtmečiais
buve pastovios tradicijos praran-

da savo pamatus: kiekviena bu-
vusi mintis jau persvarstyta, ir
naujos (modernios) epochos kū-
dikis jau gimdomas. Kandelab-
ro šviesa jau išmainoma į elek-
tros lempučių; per daugelį kraštų
jau nutiestas arba tiesiamas ge-
ležinkelis; garo katilas jau suka
mašinos ratą, technikos žmogus
jau svajoja pakilti į orą. Tai lai-
kas naujų išradimų ir persigal-
vojimų. Nei kiek nemenkesnis už
mūsų šį. Sakytume, — didelė
pradžią mūsų laiko, nuskridusio
į Mėnulį, skrendančio į Marsą,
Jupiterį, Venerą ir bandančio pa-
žiūrėti, kas dedasi kitapus mūsų
saulės...

Žmogaus smegenims ir tech-
nikai jau duota valia!

Prancūzija, paskelbusi laisvę,
lygybę, brolybę, pati jau net tris
kartus išmainiusi imperijas ir
respublikas. Kaizerio Vokietija
apsijungusi ir sulamdo Napo-
leoną Tretįjį (1871). Nebetiks
dėl savo dienu nei Pranciškaus
Juozapo, nei Nikolajaus imperi-
jos. Astronomija skelbia naujus
galimus pasaulius visatoje, kas
ypač aiškiai užantspauduota M.
K. Čiurlionio kūryboje. Filosofija

plyšta galutinai pusiau: prieš
Dievą ir už Dievą. Feuerbacho ir
Nietzschės paleistas žmogus, už-
mušęs Dievą, jau eina per "gy-
vačių mirties slėnį", kad įkoptų
į "Zarathustros aukštumą"...
Žmogaus be Dievo "AS" pasida-
ro vienintelė būtis, dar galinti
išsigelbėti nuo "Nieko". "Ueber-
menscho" idėja iki ligiūstumo
sukrečia žmogų, norint sau pa-
čiam pasidaryti dievą...

Dvasinis žmogaus kodeksas
taipgi pajudintas!

Pažvelgę į įvairių kultūrų ir
menų istorijas, mes visada rasi-
me didelį meno priklausomumą
nuo socialinių, religinių ir eko-
nominių santvarkų. Šie veiksniai
visada įtaigojo ir tebeįtaigoja
meną. Todėl ir M. K. Čiurlionio
gimus, o ypač jam pradėjus iš-
eiti į gyvenimą, anų minėtų įvy-
kių raidoje tapybos meno mokyk-
la yra jau visai pasikeitusi: jai
duota nauja kryptis, kuriama jos
nauja filosofija. Impresionizmas
(Vakaruose), tą naują mokyklą
sukūręs, jau visiškai subrendęs ir
beleidžias visą eilę dar modernes-
nių atžalų. 1863 metai yra ne
vien Lietuvos—Lenkijos sukilimo
metai, bet ir Paryžiaus dailinin-
kų sukilimo metai: oficialioji
impresionizmo gimimo data. Impresionizmas, padėjęs pagrin-

M. K. Čiurlionis

Mergelė (iš ciklo "Zodiako ženklai")

dus moderniajai meno mokyklai, čiutume netoli pusės šimto.
neatsirado iš nieko, o kaip tik iš to, kad daiktai ir jų savokos
buvo iš naujo peržiūrėtos. Šia
proga, nesileidžiant į išsamesnę
impresionizmo analizę, nes tai
būtų atskira tema, reikėtų pa-
žymėti, kad impresionistai surado
ketvirtąjį elementą tapyboje, ku-
rio pagalba buvo galutinai ir vi-
siškai pakeista tapybos mokykla.
M. K. Čiurlionio gimimo metais
impresionizmas yra jau visai
subrendęs: Seurat jau bando di-
visionistinius eksperimentus, o
čia pat ir privati Pissaro mokyk-
la duoda privačias pamokas Gau-
guinui, Van Goghui ir Cezan-
ne, kurie už metų kitų jau suda-
ro poimpressionistų grupę, pasi-
darydami pagrindiniais kolono-
mis visos šių dienų moderniosios
tapybos.

Seurat divisionistinės arba
naujojo impresionizmo teorijos
1892—97 jau persimetą į Vokie-
tiją ir Austro—Vengriją. Čia taip
pat norėtusi pridėti, kad Krok-
uva (lenkų intelektualų centras)
tuo laiku tebeprisklaido Austrijos
imperiją.

Vienos secesionistų šauksmas
atsisakyti nuo visų buvusių ta-
pybos formų sklinda taip greitai,
kad tuo laiku, kai M. K. Čiurlio-
nis mokėsi Varšuvoje muzikos,
Rusijoje jau garsūs tapybinėmis
naujovėmis buvo Kuindži ir Vru-
bel, o Lenkijoje atsiranda net
toksai Ruszczyk.

1900 metais paryžiečiai jau
pagimdo fauvizmą, o 1907—10
metais ir kubizmą. Tais pat 1910
metais Berlyno secesionistai sky-
la, ir Nolde su Pechsteinu ima
vadovauti ekspresionistams. Ne-
gana to. Po Muencheno Bau-
haus jau vaikštinėja Kandinskis
ir Klee, o 1911 ir 1912 m. jiedu
jau suorganizuoja pirmąsias
abstraktistų parodas.

Jei nors truputį dar daugiau
praskėstume šį istorijos plūvį, ka-
da M. K. Čiurlionis dar tebesimo-
ko ir tik pradeda dirbti, — Pary-
žius pilnas naujų veidų: Braque,
Derain, Dufy, Marquet, Matisse,
Rouault, Vlaminck, o čia pat jau
ir Juan Gris, Picasso, Van Don-
gen, Bonnard ir visa eilė kitų,
kurių, ramiai atsisėdę, priskai-

(Nukelta į 2 psl.)

M. K. Čiurlionis

Aukuras

MENININKAI IR KRITIKAI

Visose lietuvių kolonijose pra-
sideda koncertų, parodų, vaidi-
nimų sezonas. O ir įvairius kitus
pobūvius lietuvis mėgsta pratur-
tinti kultūrine programa. Tuo
visu reikia labai džiaugtis. Be
abejo, norima, kad visa tai atsi-
spindėtų ir mūsų spaudoje.

Ne kartą žurnaluose, simpo-
ziumuose, žurnalistinėse popietė-
se, kultūrinėse vakaronėse buvo
kellamas reikalas, kad spauda
mūsų menininkų pasirodymus
kritiškai vertintų, tuo padėdama
jiems dar didesnių laimėjimų
siekti. Tai, žinoma, svarbu, ta-
čiau čia jau tenka susidurti su
mūsų menininkų jautrumu. Tai
iš dalies suprantama. Jie juk dau-
giausia dirba iš pasišventimo,
nesusilaukdami reikiamo atlygi-
nimo ir, jei tos jų aukos pastan-
gos šalčiau sutinkamos, jie jau
čiasi neįvertinami, o kartais reik-
lesnį recenzentą ima laikyti lyg
savo asmenišką priešu.

Kai kurie laikraščiai, supras-
dami tokią komplikotą situaci-
ją, pirma duoda šiltą reportaži-
nį aprašymą, kur nupasakojamos
publikos nuotaikos, išryškinamos
menininko pastangos ir intenci-
jos, paliekant gilesnį kritišką
žodį vėliau tarti atitinkamos srities
specialistui. Tai, atrodo, tu-
rėtų patenkinti mūsų meninin-
kus. Tačiau menininkas yra iš
prigimties jautrios sielos žmogus
ir net specialisto žodį, siekiantį
ne tik įvertinti laimėjimus, bet
ir nurodyti trūkumus, kuriuos
pašalinus būtų pasiekta dar dau-
giau laimėjimų, palaiko ne kartą
tik asmenišką priekaištą.

O taip neturėtų būti. Kultū-
rinė pažanga reikalauja atviro
žodžio, ir jo nesibijoma platesnio
masto meno sluoksniuose. Labai
vaizdžiu pavyzdžiu čia gali būti
šis Lyric operos sezonas Chica-
goje. Sezonan yra sukvieisti žy-
mūs solistai iš poros kontinentų.

Wagnerio operą daugiausia at-
lieka vokiečių dainininkai, Verdi
— italų. Visi jie parinkti specia-
listai, visi savo garsu jau prašo-
k savosios tautos ribas.

Ir vis dėlto net ir tokių adresu
muzikos kritikai nesibijo pasaky-
ti, nors nemalonų, bet tvirtą ir
teisingą žodį. Pvz. po "Traviatos"
pastatymo "Sun-Times" kritikas
R. Marsh pažymėjo, kad "solistai
tėra tik kuklių vokalinų laimė-
jimų", "Violeta" yra C. Casapiet-
ra... Jos pavėlavimai yra sunkiai
suprantami... Jos įsijungimas ne-
tikras... Pirmajame akte daug kur
jos burna uždara, balsas suvar-
žytas ir Violetos paskutinės arijos
buvo arčiausiai katastrofos iš bet
kurių kitų, mano girdėtų Lyric
scenų... Buvo net pasipiktinimo
šauksmų, ir suprantama kodėl...
Idomu, kaip ši menininkė buvo
pakviesta. Kas jos balsą ukrino?...
Giorgio Merighi Alfredo vaid-
meny buvo medinė figūra... Nuob-
odulys ir rutina... Publika ėmė
apleisti "Traviatą", nepaisant
brangių bilietų kainų... Bus
pastatymai studentams. Ar iš jų
galės jaunimo auditorija pamilti
operas?"

"Chicago Daily News" muzi-
kos kritikas B. Jacobson (kuris
yra palankiai atsilieps net apie
kai kuriuos lietuvių pastatymus,
pvz. D. Lapinsko "Marą"), pa-
žymėjo, kad dabartinis "Traviatos"
pastatymas buvo "varginantis
nuobodumas, didžiosios operos
kaulai be raumenų, taip kaip
"Walküre" pastatymas buvo rau-
menys be kaulų... Neberandama
didingo dainavimo ir puikaus di-
rigavimo šioje Traviatoje, o su
tuo dingo ir pastatymo Ziedai".
Apie primadoną Casapietrą Ja-
cobsonas rašo: "Jos intonacijos
pasiliko skausmingai klaidingos,
jos dramatiškas suvokimas nekon-

(Nukelta į 2 psl.)

Istoriko kun. Juozo Stakausko netekus

J. VAIŠNORAMIC

Kai 1917 m. Marijampolėje pasirodė pirmieji atgaivintos Marijonų vienuolijos „juodieji“ marijonai kunigai (seniau marijonai nešiojo baltus rūbus), žmonės buvo tikra sensacija. Jie sekė ir stebėjo „naujuosius“ marijonus. Nuostabu buvo ir tai, kad marijonų tarpe buvo ne tik kunigai, bet ir broliai pasauliečiai. Šie sekmadieniais eidavo iš vienuolyno į bažnyčią. Sumai visi kartu poromis. Žmonės, atėję į bažnyčią, ypač jais domėjosi, juos stebėdavo.

1919 m. tarp tų vienuolių brolių pasirodė jaunas, iki tol nematytas, pablyškusi veido, nuolat besišypsą vyras. Tai buvo Juozas Stakauskas, atvykęs iš Vilniaus. Nežinoma kokiose aplinkybėse J. Stakauskas, Vilniaus Rytų gimnazijos V klasės moksleivis, susipažino su Marijonų vienuolijos vyriausiojo vadovu, Vilniaus vyskupu Jurgiu Matulaitiu, kuris, patyręs jaunuolio sunkią materialinę padėtį (buvo kilęs iš neturtingos šeimos) ir jo polinkį į dvasinį luoma, nukreipė jį į Marijampolės Marijonų vienuolyną. J. Stakauskas pėsčias atkeliavo į Marijampolę ir įsikviavo į marijonų vienuolių eiles. Tačiau, kiek pabuvęs vienuolyne, būdamas silpnos sveikatos (buvo džiovininkas), nusprendė, kad jam vienuolinis gyvenimas yra per sunkus. Palikęs vienuolyną, negrįžo į Vilnių, bet, marijonų globojamas, apsigyveno privačiai Marijampolėje ir lankė Marijampolės gimnazijos VI klasę. Jį globoti pasiėmė prel. J. Laukaitis,

tuo metu Seinų vyskupijos kūrto kancleris. Kai lenkai iš Seinų išvyko vyskupą A. Karosą, tasai su kūrto apsigyveno Marijampolėje. Laukaitis davė J. Stakauskui kūrto name kambarį ir maistą. Tuo metu šių eilučių autoriui teko arčiau pažinti J. Stakauską.

1920 m. rudenį įstojo į Marijampolės gimnazijos III klasę, bet be lotynų kalbos (jos buvau nesimokęs) egzaminu. Buvau priimtas su sąlyga, kad 1920—1921 mokslo metų pabaigoje išlaikysiu lotynų kalbos egzaminus iš dviejų metų kurso. Reikėjo rasti privatus mokytojas. Gimnazijos kapelionas kun. V. Borisevičius man nurodė J. Stakauską. Kasdien po pamokų eidavau pas jį mokytis lotynų kalbos. J. Stakauskas iš pat pradžių man pareiškė, neimsias jokių už pamokas atlyginimų. Bet tos pamokos nedaug man ką davė. J. Stakauskas jau tada buvo daugiau linkęs į istoriją. Pamokose su užsiėmimu daugiau man pasakojo apie Romos istoriją, negu apie lotynų kalbos gramatiką ir sintaksę. Tur būt, ir pats pastebėjo, kad iš tų pamokų nedaug man naudos, todėl pavadė mane savo klasės draugu J. Aleksai. Taip mano asmeniškai santykiai su J. Stakausku nutrūko. Jį iki 1922 m. galo matydavau gimnazijoje, kurią jis tais metais baigė.

Vilniaus vyskupas Jurgis Matulaitis neišleido Stakausko iš akių ir patarė jam vykti į Austrijos Innsbruko universitetą, pažadėjęs stipendiją. Ten J. Stakauskas baigė filosofijos ir teolo-

Kun. Juozas Stakauskas (1900-1972)

gijos mokslus ir 1926 m. buvo išventintas kunigu, išrašydamas į Kaišiadorių vyskupiją. Dabar jau vysk. J. Kuktos globojamas, persikėlė į Vienos universitetą, kur studijavo istoriją ir šaltines šakas — filosofiją, pedagogiką ir lotynų kalbą.

Parašė disertaciją apie Lietuvos ir Vakarų Europos santykius XIII amžiuje, 1930 m. gavo filosofijos daktaro laipsnį. Grįžęs į Lietuvą, iš karto buvo Kaišiadorių vyskupo paskirtas Semeliškių

vikaru. Tačiau pastoracinis darbas jo neviliojo. Ieškojo tokio darbo, kuris jam buvo arčiau širdies.

Norėdamas atsidėkoti marijonams už jam teiktą paramą, šių pakviestas, 1932 m. atvyko į Marijampolę ir marijonų gimnazijoje dėstė vokiečių kalbą. Bet jį viliojo Kaunas, kur yra archyvai, kur jis rastų darbo istorijos studijoms. Todėl po metų persikėlė į Kauno Aušros berniukų gimnaziją. Būdamas silpnos sveika-

tos, turėjo atsisakyti nelengvo mokytojo darbo ir tuojau buvo paskirtas Kauno centrinio valstybės archyvo vedėju. Nuo dabar su archyvais jis jau nesisėkė. Vilnių atgavus, 1939 m. jis jau Vilniaus valstybinio archyvo direktorius. Antrosios rusų okupacijos metais, atleistas iš archyvo direktoriaus pareigų, atsidėjo pastoraciniam darbui: 1944—45 m. Gelvonų, 1945—57 Kazokiškio klebonas. Nuo 1957 m. gyveno Žasliuose kaip altaristas. Nuo 1959 m. veikė iki mirties Kauno kunigų seminarijoje dėstė Bažnyčios istoriją, vokiečių ir lotynų kalbas, Mirtinai susirgęs,

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

centruotas, o jos muzikinių niuansų idėja pasiliko blanki ir nesubtili iki vulgarumo”.

Nors, stebint tos premjeros pastatymą, eiliniam žiūrovui, atrodo, kad spektaklis pakenčiamas, bet „Chicago Tribune“ muz. recenzentas Th. Willis pastatymą pavadino „baisiu“. Anot jo, Violetos vaidmenyje C. Casapietra „neturėjo nei aukštų gaidų, kurių buvo reikalinga dešimtimis, nei balsinio patvarumo, reikalingo išlaikyti publikos susidomėjimui, „Sempere libera“ buvo katastrofiška... Jis pagrindinis partneris vargiai ar buvo geresnis... G. Merighi yra bespalvis tenoras, kartais tiesiog subliaujęs, mediniu būdu perteikęs balsą“. Trijų pagrindinių solistų dainavimą recenzentas pavadino „bekrauju, nerangiu, antraeilės vertės“, da-

tos, turėjo atsisakyti nelengvo mokytojo darbo ir tuojau buvo paskirtas Kauno centrinio valstybės archyvo vedėju. Nuo dabar su archyvais jis jau nesisėkė. Vilnių atgavus, 1939 m. jis jau Vilniaus valstybinio archyvo direktorius. Antrosios rusų okupacijos metais, atleistas iš archyvo direktoriaus pareigų, atsidėjo pastoraciniam darbui: 1944—45 m. Gelvonų, 1945—57 Kazokiškio klebonas. Nuo 1957 m. gyveno Žasliuose kaip altaristas. Nuo 1959 m. veikė iki mirties Kauno kunigų seminarijoje dėstė Bažnyčios istoriją, vokiečių ir lotynų kalbas, Mirtinai susirgęs,

(Nukelta į 5 pusl.)

Laikas, kuriame Čiurlionis gimė ir gyveno

(Atkelta iš 1 psl.)

bell, juodviejų misticizme rasime net giminingumo.

Nors secesionistų judėjimas nesukūrė tokios aiškos meno mokyklos kaip impresionistai, bet faktai rodo, kaip plačiai jis buvo išsiplėtęs (D. L. Dumond, The Secession Movement 1860-1931). Secesionistų berlynškieji atskala ir pagimdo (1910) ekspresionistinę mokyklą.

Tuo pačiu laiku (1907—10) Paryžiuje Picasso, Braque ir Juan Gris suformuluoja kubizmą („Nėra jokio reikalo rodyti paveiksle visą daiktą, pakanka parodyti tik daikto tipingiausias elementus“).

Impresionizmas net savo geriausiose metuose Rusijos stipriau nepalietė. Kuindži, Levitan ar Kuprin taip ir pasilieka daugiau natūralistai. Kaip vokiečių pirmieji secesionistai pradžioje daugiau domėjosi Whistler, Courbet ir Millet natūralistiniu simbolizmu, taip ir rusai greičiau priėmė (kartu su Courbet) Bockliną ir Stucką, negu Gauguiną ar Cezanne. Kiek stipriau užsirekomenduoja Vrubel. Bet ir jo impresionistinės idėjos daugiau paskesta (kaip ir pas Klimt) simbolizme negu gamtoje.

Jeigu XIX amžiaus pačioje pabaigoje tik viena antra impresionistų drobė patenka į Peterburgą ir Maskvą, tai XX amžiaus pačioje pradžioje fauvistų ir kų tik pradedančių kubistų drobės jau keliauja į Rusiją dėžėmis. Tačiau tuojau pat įvykusi revoliucija Chagallio, Malevičiaus ir Soutine eksperimentus čia pat pasmerkia (Javlenkis ir Kandinskis jau anksčiau buvo persikėlę į Vokie-

tiją ir išijungę į vokiečių ekspresionistų grupę).

M. K. Čiurlionis sugrįžta iš Leipzigo, jau bandydamas piešti. Po trumpos viešnagės tėviškėje, bando apsigyventi Varšuvoje, versdamasis privačiomis muzikos pamokomis. (Jis jau kvalifikuojamas muzikas ir subrendęs intelektualas, sugebąs diskutuoti tų dienų klausimais). Varšuvoje jis bando tai vienur, tai kitur pasimokyti ir tapybos. Iš Varšuvos su meno studentais 1907 vasarą išvažiuoja į Karpatų piešt gamtoje. Iš čia, savo bičiulių Volmanų parentas, pasileidžia į kelionę per muziejus. Aplanko Dresdeną, Prahą, Vieną, Muencheną, Berlyną. Po šios kelionės,

Paul Cezanne (prancūzas, 1839-1906)

sugrįžta atgal į tėviškę ir apsigyvena Vilniuje. Čia jis greit ir aktyviai išijungia į beveik visus meno ir saviveiklos ratelius, vadovauja chorams, organizuoja dailės parodas. Čia susitinka su Sofija Kymantaite ir ją veda (1909). Nežiūrint viso to, Vilniuje negalėdamas nugalėti materialinių sunkumų (kai kurių teigimu), išvažiuoja į Peterburgą (Peterburgas tuo laiku buvo Rusijos meno ir meno kritikų centras). Ten gyvena jau tarp rusų žinomas dailininkas Dobužinskis, kuris M. K. Čiurlionį suveda su tuo laiko svarbia rusų meno grupe „Mir Iskusstva“ ir su meno kritiku Benoit. (Pats Benoit buvo dailininkas „Mir Iskusstva“ organizatorius ir meno kri-

tikas; kiek vėliau, kaip ir Dobužinskis, teatro dekoratorius; dar vėliau, išsikėlęs iš Rusijos, gyveno Paryžiuje).

M. K. Čiurlionis Peterburge buvo sutiktas su jam palankiu vertinimu, dalyvauja ten rengiamose parodose, bet... neišgyvenęs nei trejų metų, sunkiai suserga. Baigdamas pasveikti, žiemos metų išėjęs į lauką piešti, persišaldo ir... numiršta (1911).

Šitokia nelaukta ir ankstyva mirtis kaip tik ir palieka už jo nepabaigtą atspėti mįslę, o tuo pačiu ir legendą: kas iš tikrųjų M. K. Čiurlionis buvo?

— Genijus? Negalimas! O gal tik nebaigtas bandymas?

Pats apie save jis maždaug šitaip pasisako:

— Tai, ką iki šiol padariau, yra tik škiečiai, išskyrus „Rex“. Norėčiau nutapyti dideles drobes ir didelius ciklus: kokio šimto paveikslų... Tapau tai, ko negaliu pilnai išsakyti muzika. (Laisva interpretacija jo laišku ir pokalbių).

Taigi, va, situacija, į kurią esame įmesti, M. K. Čiurlioniu taip anksti mirus (Penki ar septyni metai dailininko darbe yra dar labai menkė pradžia).

Tad, nors ir nenorėdamas, paklausiu:

— M. K. Čiurlioni, kodėl dar nepagyvenai bent kitus 36 metus? Nu, jeigu dar bent dešimtį ar dvidešimtį būtų pridėjus?..

Deja... Istorija nenagrinėja žodžio „jeigu“.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS
AKT. AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Pritaiko akinius
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10—12 val. ir 7—9 vak. šeštadienis 10—11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus. Ofiso telefonas PR 8-3229. Rez. telef. WALBROOK 5-5076.

REZID. TEL. 239-1683
DR. K. G. BALUKAS
Akuterija ir moterų ligos
Ginekologas, Chirurgas
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligoninė pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti 374-8012.

DR. VL. BLAŽYS
PLAČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-6los ir California
Valandos pagal susitarimą:
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, nuo 9 iki 12 val. vakaro.
Šeštadienį, nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiadienį, penktadienį, uždaryta.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WALBROOK 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
DR. B. B. SEITON
VYSTY IR ŠLAPIMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 68 — Elgin, Illinois

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
šeštadienį 12 iki 4 val. popiet

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštadienį, 12-2 val. p. p. ir trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 3 v. popiet. Trečiadienį, šeštadienį, nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUTERIJOS IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2671
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001
Tel. — RE 5-3803

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-2320
Namų — rezid. — PROSPECT 8-9061

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKS
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12 iki 3 val. vak. šeštadienį, nuo 1 iki 4 val.

Ofiso tel. PO 7-6000 Rez. GA 3-7276
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1287

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1287

DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525
Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4156

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
šeštadienį 12 iki 4 val. popiet

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštadienį, 12-2 val. p. p. ir trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 3 v. popiet. Trečiadienį, šeštadienį, nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUTERIJOS IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2671
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001
Tel. — RE 5-3803

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-2320
Namų — rezid. — PROSPECT 8-9061

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKS
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12 iki 3 val. vak. šeštadienį, nuo 1 iki 4 val.

Ofiso tel. PO 7-6000 Rez. GA 3-7276
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1287

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1287

DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525
Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4156

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
šeštadienį 12 iki 4 val. popiet

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštadienį, 12-2 val. p. p. ir trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 3 v. popiet. Trečiadienį, šeštadienį, nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUTERIJOS IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2671
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001
Tel. — RE 5-3803

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-2320
Namų — rezid. — PROSPECT 8-9061

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKS
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12 iki 3 val. vak. šeštadienį, nuo 1 iki 4 val.

Ofiso tel. PO 7-6000 Rez. GA 3-7276
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1287

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1287

DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525
Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4156

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
šeštadienį 12 iki 4 val. popiet

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštadienį, 12-2 val. p. p. ir trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 3 v. popiet. Trečiadienį, šeštadienį, nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUTERIJOS IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2671
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001
Tel. — RE 5-3803

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-2320
Namų — rezid. — PROSPECT 8-9061

DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKS
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12 iki 3 val. vak. šeštadienį, nuo 1 iki 4 val.

Ofiso tel. PO 7-6000 Rez. GA 3-7276
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1287

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį, šeštadienį, uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1287

DR. ALG. KAVALIONAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525
Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4156

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
šeštadienį 12 iki 4 val. popiet

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštadienį, 12-2 val. p. p. ir trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 3 v. popiet. Trečiadienį, šeštadienį, nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUTERIJOS IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINIS CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2671
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001
Tel. —

Tokios Bažnyčios nėra

Pastabos dėl vieno straipsnio

A. RUBIKAS

„Tėviškės Žiburiuose“, rugpjūčio 24 ir 31 dienų numeruose, pasirodė polemiskis straipsnis „Bažnyčia ir nūdienis nerimas“. Jo autorius aštriai pasisako prieš tuos, kurie „iškreipia II Vatikano susirinkimo dekretus, kurie II Vatikano susirinkimo vardu skleidžia klaidingą mokymą“. Tokių klaidingų mokytojų autorius randa visą eilę: jo žodžiais tai „didieji triukšmautojai, naujųjų ieškotojai, reformų pranašai“, kurių „ypatingai daug pasirodė Vatikano II susirinkimo metu ir po jo“. Nuo tokių pranašų autorius perspėja visuomenę, šitaip rašydamas. „Prieš šiuos reikia pasisakyti, nes jie yra klaidingi pranašai, kurių saugotis įsakė Kristus“.

Bet vadovaujantis autoriaus paskelbta teisinga taisykle, kad reikia pasisakyti prieš tuos, kurie „skleidžia klaidingą mokymą“, tenka pažūrėti, ar paties autoriaus skleidžiamos pažiūros sutinka su Vatikano susirinkimo mokymu?

Kas yra Bažnyčia?

Štai atsakydamas į klausimą, kas yra Bažnyčia, autorius ją taip aiškina: „Kas yra Bažnyčia? Bažnyčia yra žemėje, bet nėra žemiška. Bažnyčia yra žmonių bendruomenė, bet nėra grynai žmogiška bendruomenė. Bažnyčia yra dieviška. Ji yra teokratinė bendruomenė. Ji yra pats mistinis Kristus. Bažnyčią nematomai valdo pats Kristus. Jis juk yra pasakęs: Štai aš esu su jumis visada, ir iki pasaulio pabaigai. Tie, kurie yra Bažnyčioje, gyvena pačiame Kristuje“.

Šie sakiniai, paimiti pavieniui, kone visi yra teisingi. Iš tiesų

Bažnyčia yra ir dieviška, ir teokratinė bendruomenė: ją valdo pats Kristus.

Tačiau šitie sakiniai pažymi tik vieną bažnytinės tikrovės pusę, būtent dieviškąją. Palikti vieną ir nepapildyti kitais, jie duoda nepilną ir tuo pačiu klaidingą Bažnyčios sampratą.

Autorius rašo: „Šitaip supratęs Bažnyčią, argi galima būtų kalbėti apie nerimą joje? Juk Dievuje nėra nerimo. Juks jis ramybės, darnos, meilės. Nėra taigi nerimo ir Kristuje. Negali taigi jo būti nei Bažnyčioje“.

Ką sako apie tai autorius?

Iš tų sakinių aiškėja, kokią Bažnyčią autorius turi galvoje? Jis Bažnyčią doroviniu požiūriu tapatina su Dievu. Autoriaus supratimu Kristus savo Bažnyčią turi būt jau taip persunkęs savo ramybe, darnos ir meilės, kad negalėtų būti reikišnių, kaip nerimo, nemoty ar melės stokos, čia jau negalėtų būti. Pagal jį Bažnyčia susidėtų tik iš tobulųjų, gyvenančių ramybėje, darnoje ir meilėje.

Tuo autorius parodo, kad jis nedaro skirtumo tarp Bažnyčios galvos — Kristaus — tobulumo ir Bažnyčiai priklausančių, nuodėmingų žmonių netobulumo. Jis tuos dalykus sumaišo, suplaka ir pradedą Bažnyčią aiškinti monofizitiškai.

Galimas daiktas, kad autorius nėra išsiaiškinęs Bažnyčios šventumo sąvokos: pagal jį šventoji Bažnyčioje turėtų viskas būti šventa. Autorius klaidingai suprantą Kristaus savybių, ypatybių, bruožų, jo žymių perkėlimą Bažnyčiai.

Tą klausimą yra prieš septynerius metus gražiai aiškinęs A.

V. Kašuba Sv. Bonaventūra (St. Bonaventura universitete, N.Y.) Nuotr. V. Maželis

Liuima SJ savo studijoje „Bažnyčia kaip regima mistinio Kristaus kūno išraiška“ (Roma, 1965). Jis taip pradedą: „Kaip Kristus įsikūnydamas priėmė žmogiškąją prigimtį, taip kad abi prigimtys, dieviškoji ir žmogiškoji, nors sujungtos į vieną asmenį, bet nesumažintos, lygiai ir Bažnyčia, nuo-

čia kaip regima mistinio Kristaus latinis, pasiliekančias Kristaus reprezentavimas, jo apreiškimas arba parodymas, kartu yra ir dieviška ir žmogiška. Šitie du elementai, kaip Kristuje, taip ir Baž-

(Nukelta į 4 psl.)

JO NAMŲ TARPUVARTĖJE

Danguolė Sadūnaitė

RUDUO PUTNAME

1.

Spalvos priklėbė prie lapų —
(skaisčios)
bet greitai snigs —
Ir tamsa, už snaičių žiūrėk,
noksta kėkėmis.
(Tamsa didesnė negu naktis.)

2.

Iš kažkur toli —
apsnigtam kaime,
iš džiaugsmo lūš nakties tiltai:
žvaigždžių pūgoje

3.

Duok man savo spindesį, jūra.
Jūra, ir savo plačią širdį.

Dabar, kada medžiai paklįsta
minioj debesų —
ir raudoni namai per srovę brenda;
Ir naktis, kaip užmiršta
kaimo stotelė.

SAULĖLEIDŽIAI

1.

tai niekas kitas,
kaip tikėtai trumpi
apsilankymai pas Dievą.

2.

tai stovėjimas Jo namų
tarpuvartėje.
Kai šviesos rasa suvilgo kaklą.
Ir apvelka mane, kaip rūbą.

1.

Menka iš manęs
maldininkė.
Kaip tas vaikas —

suplaku „Tėvė mūsų“
su „Sveika Marija“.

2.

Bet jeigu reiktų Tau
tokios čigonės?
Pašluot,
paravėti.
(Karolis susegt iš rąsų?)
Vieną, kitą žmogų
pražuokinti.

3.

Mažoj palapinėj miegočiau —
Po tamsiu karavani
žvaigždžių.

1.

Aš mačiau, kaip naktis gimsta —
lietaus šiltume,
žolės linijoj —
Naktis, ieškanti kryžkelės.

2.

Ir yra taip, lyg niekada nebūtumėm
stovėję kartu —
Kur medžiai lieja geltoną šviesą.
Aš gyvenu taryje, kaip kambary —
iš kurio negali išeiti

Kas galėjo būti pradžia,
sutrūkę —
staigus nakties atėjimas:
gėlių lovapas ir tolimos
tikėtai tavo žodžius
vartau rankose —
lyg brangakmenius

Toks tai gyvenimas žmogaus

Iš rinkinio „Pašiuropo mano velnias“

LIUDAS DOVYDENAS

„Ar visą tėtį graban sudėjom, mama?“ —
ėmė ir paklausė. Kiek jis tada ūgio turėjo? Gal
driekėsi į dvylikutusius, savo plonu kaklu,
kaip uodas. Ir atsakė jam. Aš pati kalta:
kaip akla varna ėmiau puldinėti prie geležų,
prie žvyro. Rūkas. Dar tik šiepėsi aušra. Ran-
du ranką su visa rankove... žandas su ausimi.
Lėkiau pagal geležį... vėl randu batą, o toliau
— koja.

— Taip aš ir nemačiau, kad ir jo rūkė, be
kepurės, prie akmenų stovima. Žinia, jis vis-
ką matė, kad ir toks šatras, nebijok, įsideda
akysna. Subariau: „Ar tu neisi namo!“ Jau
ėjau pastūmėti; bet jis pats, kamuolin susi-
metęs, pasileido šlaitu žemyn. Į rūkų nurino.
O rūkas iš slėnio lustais kyla. Aš pati stoviu
su kruvina vyro kepure rankoj ir nežinau
ką? Į rūką akis metu. O rūkė tu, žmogau,
kur akis užkabinsi? Ir viskas ašaroj... Tokia
gaila ant širdies užkrito, gi abiejų vaikas, juk
jau įsai nutukė, kaip su tėvu...

Ji pasakoją, skubėdama, rūsti, save smerk-
dama. Abiejų rankų šluokščiui delnais, be
nuovargio brauko melsvą nosinaite. Jos pir-
štai stori, kreivi, prasta skuba įpirštyti, vienas
prie kito nepriglaudžiami. Tokius pirštus įsi-
gyja daržų ravėtojos, mūrininkai, skalbėjos.

Nutūlusi ji dar atkakliau brauko melsvą no-
sinaite, susitraukusi į kuprą. Kaip nakčiai ga-
tavas paukštis, retkarčiais lenkta nosimi knap-
si prie rankų.

Ji atsisėdė, kiek pakreipusi galvą: — Na-
muose, po užbėrimo žemėmis, susėdom vaka-

re ant slenkščio abu. „Tu dabar, Rapolai,
būsi šeimos galva“. Jis tyli ir atsargiai, saky-
tum, pirmąkart kažukas, glaudosi. Aš gi
sumečiau, kad reik apsaugoti, kiek man numa-
niai tikra. Tur būt, sakau, mūsiškis, kaip vi-
sada, bėsiu maišą prisirinkęs anglių, visas su-
lenktas po maišu, atėjo prie geležų. Tuo me-
tu, anksti rytą, iš Skrantų traukinys (tada va-
dinom pojezdų, trenu) riedėjo į Chicago. Ji
praleidęs, matyt, metėsi ant geležų, skersai,
o čia — čikagieškis, greitasis, antromis gele-
žimis, riedėjo į Skrantus. Ar jis užmiršo, ar jis
buvo srovės pagriebtas... — Susirinko artimie-
ji, kiek čia mūsų kruta. Grabnešiai lengvai
neša... Mes, visi septyni: šeši sūnūs ir aš pati,
sekam iš paskos. Anie, mažyliai, kagė, kicena
sijono pasigriebdami, o šis, vyriausias, taigi
— Rapolas, vis stengiasi pagauti mano akis.
Ir akys jo kaip tėvo, ir gilios mėlynai, ir klu-
sios budriai. Taigi, kaip jau tarta buvo, po to
visko, sėdim ant slenkščio, dangių tiek žvaigž-
džių, nors rėk visu balsu, kad nukrėstum ko-
kią.

„Mama, ar aš galiu verkėti?“ — tada jis
man klausia. Pažiūrėjau į žvaigždes ir visais
penkiais pirštais gerklę suėmiau. Žvaigždės
pradėjo liutėti kristi...

Dabar ji nutyla. Nelankščiais dviem pir-
štais du kartu perbraukia per kaklą pilkai
raukšlėtą. Vėl brauko nosinaite. Lyg gniužu-
lą duonos nurijusi, timplėli visu kaklu ir at-
meta galvą atgal. Galvą, žilą, sausą. Žalsvų

akių vokai užvirtę iš lauko, lyg pro trikampi
žvelgia jūdrūs akys.

— Tėvas sakydavo „Lengviau molį sausą
nuryti nei asarą“. Ir vis pridurdavo „Asarą
nuryti... Kas viduje — Dievui ir velniui žino-
ti“. Aš, pasakysiu, va, slėpiau asaras nuo
vaikų. Man regis, asara jaunam — tai kaip
žarija ant šilko — kiauurai pradegina. Gal ne
visai gerai, bet vis sakiau, būkit kietesni už
geležį. Mat, va, kietam ir ant kelio sukritus
tikriau. Daug kas nubluko, susipainiojo, o tas
vakaras, žvaigždžių lietus, mano vyriausio
klausinėjimais... beveik pirštu galiu paliesti.
Pasakius man, kad jis bus šeimos galva, jis
po kiek šnekos pradėjo storesniu balsu kalbė-
ti. Apsišluostęs akis, jis man ir sako. „Jei ne-
reikia, tai aš neverksiu“. Dar po keleto akim-
merkų, jis klausia: „Ar visi žmonės turi savo
žvaigždę? Tai kuri bus tėčio? „Reikia spėti,
sūnau. Sako, pagal gyvenimą. Nekokia, jeigu
gyvenimas nekoks. Kuri, tikrai — nežinau“.

— Po mano atsakymo, regė, koks buvo vai-
kiškas pakaušis, jis apgailestaui: „Aš ma-
niau, kad tu, mama, viską žinai... Ir aš augsiu,
ir aš žinosiu, kuri tėčio“.

Kurį laiką moteris nutyla. Už sienos, kitam
name, žvaliai suskamba stiklai pro atdarus
langus. Ant sienos rėmuose kabantis liūdnei
rimtas Linkolnas ima judėti. Taip pat kampe
ant staliuko grafine virpa vanduo. Tai nuo
traukinio, kuris slėniu ateina ir praeina. Kas-
kart garsiau girdis sausas geležų tarškėjimas,
ir ims, rodos, viskas po dangumi virpėti.

— Ir vėliau, paaugus, jis tuoj veide persi-
mainydavo, kai tik prisimindavo tėvą. Gal po
metų, kartą vakare ir vėl jis man sako. „Ma-
ma, ar aš galiu verkėti?“ Mat, išėjo kalba
apie traukinių nelaimes. Kalta vaiko nenu-
saugojus, kalta. Gal jis visą gyvenimą, kol
akys skirs duonos rieki ir žvaigždę, regės vi-
sam savyje tai kruviną batą, tai žandą su pu-
se ausies.

Įina nutyla. Pavakario šilto tyloje dulsta
geležinis dundesys — traukinys už kalnų. Da-

bar ji ūmai pakyla, kaip viduje spyruoklės
pastūmėta, kairį petį pirmyn stumdama, pa-
linkusi, nuskuba prie vandens. Kaip paukš-
čio nagais, pirštus išplėtusi, ūmai sugriebia
grafiną ir drebančia ranka prisipila pilną stik-
linę, kurią meste užmeta praviron, paukščio
būdu atmetusi galvą. Ji, nusišluostęsi lūpas,
kažinką man mostu parodė per didelį langą
matomąjį gatvę. Ten po gatvės lempa sustojo
trynio spalvos mašina. Išlipo ponis, paukš-
čio plunksnomis ant skrybėlės, kažin kokį žvė-
rį persimetusi per pečius. Tai, tur būt, Traki-
mo duktė, iš Las Vegas. Ji ten, kalba mūsų
miestas, iš laimėjusių ir pralaimėjusių uždir-
banti šiltą dolerį — apartamentų raktais žvan-
gindama ir gausių būrį merginų dažnai pa-
keisdama naujomis.

Išėjau į sodą. Seni medžiai po vasaros nak-
ties žvaigždėmis kvėpėjo jau drėkstančiu lapu
ir ankstyvaisiais obuoliais. Iš upės dugno
vandens nuslidinti akmenukai čiuzėjo po ko-
jų. Jautėsi supamas lapijos kvapo ir švelnaus
čiuzėsio. Po senomis obelimis, atokiau nuo
tako, baltavo suolai, miklos rankos piaušty-
tomis atramomis. Tie suolai žinomi mūsų
mieste, Beverly, kaip antikinės senienos, Joe
Kossik senelio padarytos. Kossik — graborių
giminė, jau į trečią kartą perėjusi. Joe senelis
Gabrielius vienu margu arkliuku veždavęs
angliakasių į šlaite, viršum kasyklų, išsibars-
čiusius kapus. Angliakasiai, salūninkai, ir
laikrodininkas, ir šunų profesorius, kurį šunis
dainuoti išmokydavusi, miss Joana Kennedy,
buve nuvežti lopiniuotu arkliuku keliu be su-
grįžimo.

Dabartinis, trečios kartos grandinė, Joe Kos-
sik tebeina giminės pramintu taku: laiduoja už
tiek, kiek kas išgali. Joe kaimynai ir priešas
Frank Pustelnick, turtingos žmonos paveldė-
jimu įdėjęs milžiniškas duris ir marmuro ko-
lonas, laiduoja miesto turtinguosius. Ant var-
ty miega du cementiniai liūtai, bet retai ant

Pustelnick durų kaba vainikas. Ir turtingieji
nuskuba praeiti pro liūtus paskutinį kartą.

Atėjom mes lankyti čia paguldytą Piter
Trakimą. Veronikos vienmetį. Veronika ma-
ne pakvietė: „Petra Trakimą, kažin, ar kas be-
atklansys“.

Senesnieji besustinka, užsilikusius išlydė-
dami.

Aną savaitę prieš pietus lietuj ir vėjuje pa-
lydėjom Jokubą Kindeiką. Angliakasių ir muzi-
kanta, kalnus išrausęs, atgrojęs vestuves,
krikštynas, piknikus, išsitiesė, Kossik apskus-
tas. Ir gėlės ir muzika vėdinamoj. Iš pasklaju-
čių tykšančioj šviesoje nusilenkė muzikan-
tai, kurio pirštai po ilgo karo suglaudė ar-
monikos dupleks.

Po obelimi sėdint, Veronika pamokančiai:
„Nereikia per ilgai kramtyti duoną ir kalen-
dorus pirkti. Ir aš regė, kaip gervė rudenį
sparnu palaužta, likau rugienoj, išskridusiųjų
palikta. Apsidairau ir sakau: surask, Veronika,
atsiminimą, kapu nepridengta“.

Pro atdarus Tomgalio langus, pro obelių ša-
kas ir lapiją atliula judrus alasas. Jau drėg-
noj žolėj prie akmeninės sienos sausai groja
svirpliai.

Visiems po žvaigždėtų dangum išsitenka
vietos.

— Pasakysiu, gal jau buvo atsileidę Tra-
kimo kokie ten šriubeliai po jo žilaisiais plau-
kais — Ir tvirtina ir abejoja Veronika, —
Prašėjusą vasarą po šita pačia obelimi sėdim
su Trakimu, atėję atsivėikinti su Tomu Da-
giliu, kirpėju. Kalbėjom, tiesa apie Miso-Mi-
siūną, kaip jis rudeniais fermerių laukuose
prisišaudė vuokų žiemos mėsiškam stalui, o
po to nutilom. Tokia tylą. Toj tyloj netikėtai
sujungė obelis, suslamėjo pačia viršūne. Ir vėl
tylim, lyg naujo vėjo gūsio laukdami. Nei iš-
šio, nei iš to Petras Trakimas savo vyriškai

(Nukelta į 4 pusl.)

Tokios Bažnyčios nėra

(Atkelta iš 4 pusl.)

kančią Dievo tautą kunigas šitaip prabyla: broliai ir seserys, prisipažinkime nusidėję, kad prisiruošume šventų Mišių aukai. Ir tada susirinkusieji kalba: labai nusidėjau mintimis, žodžiais, darbais ir apsilėidimu.

Dabar belieka klausti: ar ta apie altorių susirinkusi bendruomenė yra Bažnyčia ar ne? Jeigu tie žmonės jau nepriklauso Bažnyčiai, kadangi prisipažįsta (ir yra) nusidėjėliais, tai kas tada iš viso Bažnyčiai dar priklauso? O jeigu tie apie altorių susirinkę nusidėjėliai vis dėlto yra Bažnyčia, tai prieš ką jie galų gale nusidėjo, jei ne prieš ramybę, darną ir meilę?

Kaip žinome, prašyti nuodėmių atleidimo Bažnyčia įpareigoja visus, nuo mažiausio iki paties aukščiausio joje. Nebent kas jau manytu, kad jam tokios maldos nebereikia. Bet toks tapų panašus anam, Kristaus pasmerktam farizėjui, kuris matė vien tik gerus savo darbus, o nematė savo ydų, ir šventyklą paliko pasmerktas. Tą palyginimą Kristus pasakė tiems, „kurie patys savimi pasitikėjo teisūs esą“, sako Lukas (18, 9).

Įtampa Bažnyčios gyvenime

Bažnyčios nėra galima atskirti nuo Jėzaus Kristaus. O vis dėlto ji nėra tas pat kas ir jos Viešpats. Apaštalas Paulius, tiesa, Bažnyčią vadina Kristaus kūnu, bet kartu jis moko, kad Kristus yra to kūno (Bažnyčios) tik galva. Jis veikia savo kūne, savo Bažnyčioje, teikdamas malonę bei šventumą nuodėmingiems žmonėms. To veikimo dėka Bažnyčioje atsiranda tam tikra įtampa, išaukiant šventėjimo procesą.

Ta įtampa ir tas procesas niekad nesibaigia, kadangi Bažnyčia, keliaujanti šioje žemėje, susideda iš vieno po kitos slenkantių generacijų srovės. Kadangi Bažnyčion vis ateina nauji žmonės, tai ji, tegu ir vieną kartą Kristaus įsteigta, vis dėlto yra ne vienkartiniam, o nuolatiniam šventėjimo, atsinaujinimo, reformavimosi procese. Pagal laiką ežefiečiams (4, 13) kiekvienas žmonių yra šaukiamas tobulėti arba pasiekti Kristaus pilnybės saiką, kol gyvena žemėje.

To atsinaujinimo reikia ne tik pavieniams tikintiesiems, — jo reikia ir bažnytinėms institucijoms. Ir jas, bažnytiniai visuomeninės įstaigos, užima vis nauji žmonės. Jie nepasidaro tobulais, vien tas vietos užimdami. Jų trapumas, jų ydos gali ir čia pasireikšti ir pasireikš. A. Liulima rašo: „Kiekvienas Mistinio Kristaus Kūno narys darosi šventas ne pagal užimamą vietą hierarchijoje, ne pagal turimą titulą, ne pagal priklausymą — išorinį išsirašymą į Bažnyčią, lyg į kokią draugiją, bet vien tikta pagal savo asmeniškos sąveikos su malone laipsnį“.

Reikia pasakyti, kad kalbos apie bažnytinių institucijų reformą ar atnaujinimą reiškia ne tų institucijų iškreipimą ar jų panaikinimą, o vien josna žmogaus įneštų konkrečių formų derinimą su šventos Dvasios veikimu Bažnyčioje. Kalbėti apie bažnytinių institucijų reformą reiškia žiūrėti, ar tų institucijų konkrečios formos atitinka šventosios Dvasios arba Bažnyčios Steigėjo, Kristaus mintį. Tai reiškia ne institucijas šalinti, o jas derinti su Kristaus valia, jas krikščioninti.

Nerimas Bažnyčioje?

Autorius, teigdamas, kad Bažnyčioje negali būti nerimo, kadangi jis yra neigiamas reiškinys, pradeda savaip tą žodį aiškinti. Lietuviški žodynai pažymi, kad nerimas yra arba „neramybė“

(Skardžius, Barzdukas, Laurinaitis) arba „ramybės stoka“ (Balčikonis). Gi ano straipsnio autorius nori būtinai įtaigoti, kad nerimas yra vien vidinės ramybės stoka. Tuo jis stengiasi nerimą aiškinti kaip privatu, pavienio asmens reikalą ir kartu bando užginti nerimą kaip visuomeninį, bendruomeninį reiškinį. Gi Balčikonis nerimą aiškina štai kokių sakiniu: „Anglijos darbininkų klasėje auga nerimas ir nepasitenkinimas“. Kaip iš to pavyzdinio sakinio matyti, nerimas gali būti (ir yra) visuomeninio, bendruomeninio, socialinio pobūdžio. Ji gali išsiskirti vienu žmonių nesikaitymas su kitais. Tokio nerimo gali atsirasti ir Bažnyčioje, kai tikintieji pradeda vien kitų nepaisyti arba kai bažnytinės institucijos užima žmonės pradeda nepaisyti bendruomeninių reikalų ar stengiasi užgniaužti kritiką.

Autoriaus anam straipsny pateiktas monofizitiškas Bažnyčios samprotis, — kad joje yra ramybės, darnos ir meilės, — ne tik neatitinka kasdienę patirtį, — jis yra ir žalingas: jis nepripažįsta atsinaujinimo ar reformų reikalingumo.

Popiežiaus aiškinimas

Ruošiantis reforminiam Bažnyčios susirinkimui Vatikane buvo ir tokių, kurie gynė esamą padėtį Bažnyčioje, sakydami, kad ji yra dieviška, ir kad dėl to jai jokių reformų nereikia: negi reformuosi patį Dievą. O kritikuoti Bažnyčią, jų manymu, reikė kritikuoti patį Kristų.

Ir vis dėlto Vatikano susirinkimas nuėjo kitu keliu. Susirinkimo tėvų galvosenos bei užimtų linijų pagrinduose buvo mintis, kad ne Kristui, Bažnyčios galvai, reikia reformų, o jo Bažnyčiai priklausančioms žmonėms.

Kaip Evangelija rodo, ne patys didžiausi Kristaus priešininkai negalėdavo jame įrodyti kokios nors kaltės (plg. Jono, 8, 46). Bet savo Bažnyčion pašautuosius Kristus nuolatos perspėdavo: „Jei nedarysite atgailos, visi žūsite“ (Luko, 13, 3). Tai buvo nuolatinė Kristaus pamokslų tema.

Dėl to Vatikano susirinkimas nuėjo ne gyrimosi ramybė, darnos ir meilės keliu, o sąžinės sąskaitos. Jo vadu buvo tam kely popiežius Paulius VI! Atidarydamas antrąją susirinkimo sesiją (1963 m. rugsėjo 29 d.) jis pasakė garsią kalbą. Joje popiežius nusakė susirinkimo tikslus šiais žodžiais: „Bažnyčios samprata arba, geriau, savęs pačios pažinimas, jos atsinaujinimas, atstatymas visų krikščionių vienybės ir Bažnyčios pokalbis su šio meto žmonėmis“.

Reikalaujamas atsinaujinimo popiežius pasakė šia labai reikšmingą tiesą: „Bažnyčia nori rasti savo atvaizdą Kristuje. Ką ji tuo jau pat visų uolumu turi daryti, jeigu, įsižiūrėjusi į save, savo veide, ar savo vestuviniame rūbe pastebėtų kokį šešėlį ar ydą? Aišku, nieko kita, kaip tik atsinaujinti, pasitaistyti, pasiekti tokio panašumo į savo dieviškąjį pirmavaldį, kokio siekti yra ypatinga jos pareiga“.

Kaip iš popiežiaus mokymo matyti, Bažnyčia Kristuje lyg kokiame veidrodyje gali ir turi pastebėti, pamatyti savo šešėlius ir ydas. Tų šešėlių ir ydų šalinimas yra būtinas, kadangi Bažnyčia visu uolumu turi siekti panašumo į Kristų. O tai jau reiškia atsinaujinimo ir reformų būtinumą.

Aptardamas tretįjį susirinkimo tikslą popiežius atsiskuto į tribūną, kurioje buvo susirinkę nekatalikiški, nuo Romos atsisakyusių bažnytinių bendruomenių atstovai, ir pasakė: „Jeigu mes esame nors kiek kalti dėl šio at-

siskyrimo, nuolankiai prašome Dievą atleidimo, o šiuos savo brolius prašome atleisti, jeigu jie jaučiasi kuo nors įžeisti“.

Aišku, toks popiežiaus pasakymas buvo nemaloni staigmena visiems tiems, kurie tvirtino, kad Bažnyčia esanti be šešėlių ir ydų.

Susirinkimo diskusijos

Diskutuojant klausimą apie Bažnyčios narių pašaukimą būti šventais, kardinolas Bea, švento Rašto žinovas, reikalavo, kad būtų padarytas aiškus skirtumas tarp Bažnyčios šventumo šioje žemėje ir anos jau danguje. Šios žemės Bažnyčios šventumas, aiškino kardinolas, yra dinamiškas (Bažnyčia dar tebėra šventėjimo procese), o anos danguje jau atbaigtas, pasiektas. Todėl nesą realu kalbėti apie šventųjų, tobulųjų Bažnyčią. Kol Bažnyčia yra šioje žemėje, tol ji susidedanti iš nusidėjėlių. Jeigu šios žemės Bažnyčia būtų šventa jau pasiektu, atbaigtu šventumo prasme, kalbėjo kardinolas, tai joje nebūtų įvykę nė skilimo, — tai joje nebūtų buvę nė dalykų, sukėlusių protestantų reformaciją.

Gi ano jau minėto straipsnio autorius rašo, kad Bažnyčia yra dangiška, ir iš to daro savo išvadą.

Susirinkimo tėvai, kalbėdami apie ateizmo rūšis bei šaknis, moko, jog ateizmas (širdies uždarymas Dievui ir ypač krikščioniškai religijai) neatsiranda savaime, bet kad prie jo „atsiradimo gali nemaža dalimi prisidėti tikintieji“ klaidingu tikėjimo aiškinimu“ (apie Bažnyčią dabartiniame pasauly, 19). Ir iš tikrųjų, kas tada, jei žmonėms iš vienos pusės bus aiškinama, kad tikroji Jėzaus Kristaus Bažnyčia yra dangiška, kad joje yra ramybės, darnos ir meilės, o iš kitos pusės tie žmonės darnos ir meilės bažnytinėse bendruomenėse pasigies? Kokias jie tada išvadas padarys? Jie šitos Bažnyčios pradžios nelaikyti Kristaus Bažnyčia ir neims jos rimtai arba pradės kurti naujas, pačių susigalvotas bendruomenes. Tik šitaip ir galima visokios sektos.

Ką sako Vatikano susirinkimo dekretai?

Vatikano susirinkimo tėvai,

būdami realistai, o ne fantastai, ir vadovaudamiesi apreiškimu, moko, kad Bažnyčia nėra vien dangiška; dieviška tikrovė (monofizitų prasmė), bet kad joje yra drauge suaugę ir dieviškas ir žmogiškas elementai (plg. Bažnyčia, 8). Susirinkimo tėvai nesako, kad Bažnyčioje jau yra ramybės, darnos ir meilės, bet kad darnos ir meilės reikia siekti. „visi nariai turi formuotis, kol įgaus“ (Kristaus pavidalą) (7). O jo (Kristaus) pavidalą? Jis, o jo reikšmė ne pasiekta, ne atbaigta, ne statiška šventumą, o dinamiška, apie kurį buvo kalbėjęs Bea.

Dogninė konstitucija (apie Bažnyčią), kalbėdama apie visų pašaukimą tapti šventais, aiškina, kad tą šventumą reikia suprasti eschatologine prasme, tai yra, kad Bažnyčia „bus pilnai atbaigta vien dangaus garbėje, kai ateis visų dalykų atnaujinimo metas“ (48). Tik tada žmogus „bus tobulai atnaujintas Kristuje“ (48). Gi dabar Bažnyčia apsupa tuos, „kuriuos slepia žmogiškoji silpnybė“ (8). O tos silpnybės dėka atsiranda plyšys tarp išpažįstamo tikėjimo ir kasdienės praktikos: vienaip meldžiantis ir kitaip gyvenant. „Tą plyšį tarp daugelio išpažįstamo tikėjimo ir kasdienio jų gyvenimo reikia laimėti viena iš stambiausių mūsų meto paklaidų“, sako susirinkimo tėvai (Bažnyčia dabartiniame pasaulyje, 43).

Tokių plyšių pasitaiko visų

Vytautas Ignas

Pieta

Istoriko kun. Juozo Stakausko netekus

(Atkelta iš 2 psl.)

is Zasių buvo nugabentas į Vilniaus ligoninę, kur 1972.III.3 mirė. Vienintelis jo paskutinis pagėdavimas — būti palaidotam Melagėnų kapuose šalia tėvų. Bet valdantieji asmenys jį nuo to atkalbinėjo. Tada rezignavęs pasakė: „Pagaliau laidokite, kur norite“. Palaidotas Zasių kapuose. Taip net paskutinę žmogaus valią apsprendžia tie, kurie turi valdžios ir galios.

J. Stakauskas istorikas

Domėtis istorija ir istoriniais šaltiniais J. Stakauską paskatino prof. kun. J. Totoraitis. Jis tiek

gyvenime, ne tik pasauliečių. Bažnyčia, sako susirinkimo tėvai, „aiškiai žino, kad jos narių, ir kunigų, ir pasauliečių, per daugelį šimtmečių yra buvę Dievo Dvasiai neištikimi. Ir dabartiniu metu Bažnyčia mato, kaip toli yra vienas nuo kito jos skelbiamas mokslas ir Evangelijos nešėjų žmogiškasis silpnumas. Kaip apie tuos trūkumus istorija besprestu, mes privalome juos matyti ir energingai su jais kovoti, kad nekentų Evangelijos skleidimui“ (ten pat, 43).

Šios citatos iš Vatikano susirinkimo dokumentų rodo, kad ano autoriaus išvedžiojimai, apie ramybės, darną ir meilę Bažnyčioje, be neigiamų reiškinų joje, neatitinka Vatikano susirinkimo mokymo ir net jam prieštarauja. Bažnyčios, kuri susidėtų iš žmonių be šešėlių, ydų ar kaltės, — tokios Bažnyčios nėra.

Vatikano susirinkimas moko, kad „keliaujanti Bažnyčia yra Kristaus šaukiama imtis nuolatinio atsinaujinimo, kuris jai, kaip žmogiškai ir žemiškai institucijai, yra visuomet reikalingas“ (Ekumenizmas, 6). Susirinkimo tėvai reikalauja bažnytinių institucijų reformų (plg. ten pat, 6) ir širdies atsivertimo (8). Jie visai kitaip aiškina Kristaus šventumą ir Bažnyčios narių nuodėmingumą. Jie moko: „Kristus, šventas, nekaltas, nesuteptas, nepažino nuodėmės, bet atėjo vien atlyginti už tautos nusikaltimus. O Bažnyčia apglodama pati savyje nusidėjėlius, yra šventa ir drauge nuolat apvalytina; todėl ji nuolat žengia atgalios ir atsinaujinimo keliu“ (Bažnyčia, 8).

mas, Jau Simonas Daukantas, o vėliau J. Šliūpas, prof. Vaclovas Biržiška ir kiti kaltino katalikų Bažnyčios vadus, kad jie nesirūpinę lietuvybės išlaikymu, dargi ją kliudę. J. Stakauskas istorinės tiesos meilės vedinas, ėmė įrodyti, jog Katalikų Bažnyčia daug yra nusipelnusi ir lietuvybei pažvelgiau J. Šliūpas, prof. Vaclovas Biržiška ir kiti kaltino katalikų Bažnyčios vadus, kad jie nesirūpinę lietuvybės išlaikymu, dargi ją kliudę. J. Stakauskas istorinės tiesos meilės vedinas, ėmė įrodyti, jog Katalikų Bažnyčia daug yra

(Nukelta į 6 pusl.)

Mes padidinom mūsų štabą, kad galėtų greičiau išsiųsti paketus. Greitai siųskite savo paketus mums o mes viską sutvarkysime.

PAKETAI - DOVANOS

I TARYBŲ SĄJUNGĄ SENA PASITIKIMA FIRMA

Tarnauja ir toliau savo nuolat augančiai klientūrai 40 metų egzistencijos tradicijose

Jei Jūs esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų mes dėkojame Jums už palaikymą. Jei nesate mes kviečiame išbandyti mūsų patarnavimą ir Jūs būsite mums dėkingi.

Tos pačios dienos eiga Paštu gautiems paketams

Dėl naujausių katalogų ir paskutinių nuostatų kreipkitės į:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

PRISIJUNGĘ SU PODAROGIFTS, INC.

723 WALNUT STREET, PHILADELPHIA, PA. 19106
Phone (215) 935-8455

Atydos! Naujas adresas — New York Central Office:
240 Fifth Avenue, New York, N. Y. 10001

tarp 27 ir 28 gatvių. Subway iki 28th Street BMT, EE ir RR
Busais Num. 1, 2, 5 ir 15

Telephone (212) 725-2449

arba į bet kurią mūsų atstovybę bei skyrių:

Arba į bet kurią mūsų skyriaus atstovą

BALTIMORE, MD. 21224
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

CHICAGO, ILL. 60622
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788

CLEVELAND, OHIO 44119
787 East 185th St.
486-1836

DETROIT, MICH. 48210
6400 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N. JERSEY 07201
950A Elizabeth Street
201 — 354-7008

HAMTRAMCK, MICH. 48212
11415 Jos. Campau Avenue
365-6350

HARTFORD, CONN. 06103
11 Charter Oak Ave.
249-6255

KANSAS CITY, KANSAS 66102
18 South Bethany
AT 1-1757

LOS ANGELES, CALIF. 90026
2941 Sunset Blvd.
213-382-1568

MIAMI, FLORIDA 33138
6405 Biscayne Boulevard
FR 9-8712

MINNEAPOLIS, MINN. 55418
2422 Central Ave. N. E.
(612) 788-2545

NEW BRITAIN, CONN. 06052
97 Shuttle Meadow Avenue
Tel. 224-0829

NEW YORK, N. Y. 10003
101 First Avenue
OR 4-3930

OMAHA, NEBR. 68107
5524 S. 32nd Street
731-8577

PARMA, OHIO 44134
6432 State Road
749-3035

PHILADELPHIA, PA. 19123
1013 N. Marshall Street
WA 5-8878

PITTSBURGH, PA. 15222
346 Third Avenue
GR 1-3712

ROCHESTER, N. Y. 14621
683 Hudson Avenue
BA 5-5925

SAN FRANCISCO, CAL. 94122
1236 — 9th Avenue
LO 4-7951

SEATTLE, WASH. 98108
1512 N. 39th Street
ME 3-1855

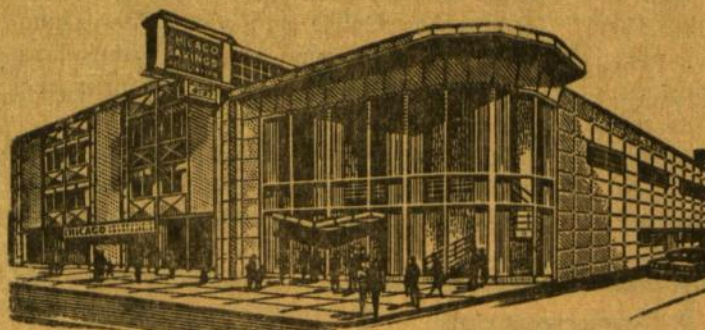
SO. BOSTON, MASS. 02127
390 West Broadway
AN 8-8764

SOUTH RIVER, N. J. 08882
168 Whitehead Avenue
201 — 257-2113

TRENTON, N. J. 08611
730 Liberty Street
LY 9-9163

VINELAND, N. J. 08360
Parish Hall
West Landis Avenue
609-691-8423

WORCESTER, MASS. 01604
82 Harrison Street
417-798-3347

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5,000 OR MORE Two Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1,000.00 One Year Maturity	5 1/4% PER ANNUM SHORT TERM 3 or 6 month term Minimum \$1,000.00	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
--	---	---	---

CHICAGOS TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ dėl bet kokių jūsų namo pagerinimų duoda paskolas iki \$500.00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar jei neturite nuosavo namo ir Jums nusibodo mokėti aukštas nuomos įsigykite nuosavus namus.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY.

PAID QUARTERLY

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel, President

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. — GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 5, Sat. 9 to 12:30

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, 1972 m. rugsėjo mėn. Nr. 6. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Leidžia lietuviai pranciškonai. Administruoja T. Benvenutas Ramanaukas, O.F.M., 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221. Metinė prenumerata 10,00 dol.

Po vasaros atostogų išėjęs pirmasis „Aidų“ žurnalo numeris pirmiausia dr. S. A. Bačkio straipsniu mini Jungtinių Amerikos Valstybių pripažinimo Lietuvos de jure 50 m. sukaktį. Rašė jau iš istorinės perspektyvos nušviečiant ano meto įvykių ir politinių situacijų raidą, prieinama ir prie šiandieninės JAV valdžios laikysenos, akcentuojant nepakitėjusią nepripažinimą rusiškiosios-bolševikinės okupacijos ir darant reikšmingas išvadas.

Poezijos mėgėjų bus malonu rasti, kurį laiką tylėjusio, Alfonso Griciaus du eilėraščius. Poetas esu senuoju savo keliu, tačiau jį formine ir vaizdine prasme labiau palyginamas, visiems tiems savo įprastais egzotiškais vandenimis kvepiamas dar labiau jaučiamą vėsu, tropikinį bangavimą ir kažkokį fatališką nerimą rudėjančioms savo eldoradino krašto peizažams.

Atrodo, kad skaitytoja labai patrauks čia pradėtas spausdinti Jurgio Jankaus pasakojimas „Istorija iš pirmųjų šaltinių“. Pasakojimas liečia ankstesnės lietuvių ateivių kartos buitį čia, Amerikoje, jų ūkininkavimą, jų valdininkavimą, bet svarbiausia jų dvasios portretą, meistriskomis žodžių spalvomis čia pradėtą piešti Jurgio Jankaus plunksna. Atrodo, kad ir mūsų čionykščiai rašytojai jau gali gerai rašyti ne vien tik apie Lietuvos kaimą, bet ir apie gyvenimą naujoje žemėje, per kelias dešimtis metų jau pakankamai į jų bruožus įsižiūrėjus.

Grožinei literatūrai duoklė (tik jau moksline prasme) yra taipgi Rimvydo Šilbajorio pradėtas raštas „Struktūriniai pasikartojimai Dostojevskio romane“ Nusikaltimas ir baismus“. Straipsnio autorių mūsų skaitytojai gerai pažįsta iš gausių jo straipsnių išėjusių periodinėje spaudoje ir knygoje apie lietuvių literatūros problemas bei tos literatūros kūrėjus. Šį kartą pasekam jo žvilgsnį, nukreiptą į Dostojevskį. Ir labai gerai, kad mūsų kultūros žurnalai ir grožinės literatūros

problemų autoritetai čia neužsiklenda vien tik savuose autizmuose. Literatūros mėgėjo akiračiui praplėsti tokie žingsniai į pasaulinius literatūros laukus yra labai sveikintini.

Didelio profesinio įžvalgumo yra Vlado Jakubėno straipsnis „K. V. Banaičio „Jūratė ir Kastytis“ ryšium su šios operos pastatymu praėjusį pavasarį Chicagoje. V. Jakubėnas savo temos dėstyje apima ne vien tik operos paruošimo problemas, ne vien tik paties spektaklio vertinimą, bet ir po premjeros įvairioje mūsų spaudoje pareikštas nuomones bei pallestųjų atsiliepimus.

Kun. dr. Viktoras Pavalkis rašo apie Lietuvos ir Vatikano diplomatinis santykius 1918-1940 m. Jeigu maždaug iki 1939m. šie santykiai buvo jau daugeliui gana gerai žinomi, tai tų santykių detales, Lenkijai žlugus ir Vilnių gražinus Lietuvai, nuo antro pasaulinio karo pradžios iki rusų-bolševikų okupacijos, vargu ar buvo iki šiol kur nors paskelbtos. O jos yra čia ypač įdomios.

Mėgstantieji etnografiją ir „senus, gerus laikus“ su pasitenkinimu skaitys naujuose „Aiduose“ Aleksandro Pakalniškio rašinį „Žmonių santykiai Zemačiuose“.

Apžvalginėje žurnalo dalyje pats reikšmingiausias dalykas yra neturimas Pasaulio lietuvių jaunimo II kongreso įvertinimas. Visos kongreso dalys, visi jo išeimintys įvykiai, renginiai, linksmosios ir studijinės programos apžvelgtos išsamiai ir akylai. Visą įvykių bendrąją prasmę vertinant teigiamai, vietomis nevengta ir gana konstruktyvios kritikos. Sakysim, kongreso atidarymo paskaitoje, žveigiant ateitin, buvo labiau akcentuota socialinis ir bendruomeniškas santykis išėjusių jaunime. Tuo tarpu apžvalgininkas S.K.R. tuo rimtai suabejoja, tardamas:

„Kaip atskirą žmogų, taip ir lietuvišką šeimą“ galutinai įprasminta ne bendruomenišku, o kūrbiškumu. Jei kuri bendruomenė nepajėgė kūrbiškai pasireikšti, tai neturės daug prasmės nė tai, kad ji bus kurį laiką egzistavusi. Neturėjo bendravimo senajai išėjusiai, neturėjo jo ir mūsų jaunimui, nes tai daug iš žmogaus ir nereikalauja. Bet kaip tik dėl to ir būtų reikėję, keliant socialinio bendravimo reikšmę, pabrėžti, kad šį bendravimą galutinai gali įprasminti jaunosios

kartos pasiruošimas ne tik lietuviškai šeimai, bet ir šioje šeimoje kultūrinei kūrybai“.

Ir kongreso apžvalgos gale, jau turint prieš akis dviejų jaunimo kongresų patirtį, daromos tokios išvados:

1. Ar tikslinga kongresų viskuo verstis: ir manifestacine švente, ir studijų dienomis, ir liuanistiniams kursams? Per daug programą apkrovus, vis vien daug ko nepasiekama. Tad, gal būtų, verčiau kongresus palikti tik kongresais - šventine manifestacija, visų pirma patarnaujančia įvairių kraštų jaunimo susipažinimui ir lietuviškam nusiteikimui.

2. Studijiniams uždaviniams kongresa aplamai netinka. Jiems reikia atskiro kolektyvo. Kongresui galima pateikti tik jau išdiskutuotus klausimus, o ne jame pačiame imtis to, kas neįmanoma.

3. Į kongresą turi būti renkamas ne akloimas, o iš anksto žinant svartytus klausimus ir pateiktus sprendimus. Todėl visi pranešimai turi būti iš anksto parengiami (o ne jau po kongreso išleidžiami), kad būtų pasirengta juos neimprovizuoti, o apgalvotai svarstyti.

4. Labai abejotina, ar kongresų reikėjo oficialių atstovų. Bet jei vėl jie būtų renkami, reikėtų rūpestingiau išrinkti: svarbu, kad būtų atstovaujama visa nustatyto amžiaus skalė.

5. Pasirodė naudinga kongresą sujungti su dainų ar šokių švente, bet reikėjo taip viską suderinti, kad vieno renginio repetitijos nesutaptų su antro renginio programa.

6. Vargu ar buvo tikslinga gaisinti laiką ilgoms kelionėms iš vienos į kitą vietą. Tai ir patį kongresą pabrangina. Nėra ko vaidinti puotą, kai neturima lėšų būtiniausiems reikalams. Vietur išleidus, nebelineka kitur parremti to paties jaunimo darbus.

Išskirtinio dėmesio yra vertas paties redaktoriaus Juozo Girniaus apžvalgos puslapių straipsnis, minintis žinomojo nepriklausomos Lietuvos laikotarpio kultūrininko bei žurnalisto, „Naujosios Romuvos“ redaktoriaus Juozo Keliuolio, pasilikusio Lietuvoje, 70 metų amžiaus sukaktį. Pokario metais okupanto išstremtas, o paskui ilgai ignoruotas, šiais metais okupuotos Lietuvos ir Maskvos spaudoje paskelbė, greičiausiai išpriešartuotą, straipsnį, didžia dalimi skirtą išėjusiai ir užgriantį okupaciją - tarybinę santvarką Lietuvoje. „Aidų“ redaktorius jubiliatui skirtame straipsnyje labai šiltai ir pozityviai vertina milžinišką Keliuolio įnašą į kultūrinę nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, tačiau atsiliepia ir į plačiai per tarybinę spaudą paleistą jo pastarąjį straipsnį, jautriai tardamas:

„Brangus Juozai Keliuoli, jei bus lemta bent šiam žurnalo puslapiui Jus pasiekti, tikėkite, kad nesame pamirę Jūsų, kuris taip skaidriai simbolizavote laisvosios Lietuvos kūrbinį entuziazmą. Jaudinote savo žodžiu: „Su Lietuva esu taip suaugęs visomis būtybės laselemis. Be jos aš nužiuočiau kaip medis be šaknų, ir užduočiau kaip gyva būtybė be oro“. Šiuos žodžius esate paliudiję savo likimu. Nemanome pamiršti Lietuvos nė čia, nes tik tėvynėje glūdi tautos gyvybės šaknys. Tautinis solidarumas tarp tu, kurie esate tėvynėje, ir tu, kurie svetur atsidūrėme, yra neabejojamas tiltas. „Tiltas, kurio dar nėra“ ir liks tokiu, kurio nebus, jei norima tilto su pačiu okupaciniu režimu. Kol tarp lietuvių ir lietuvių stovi okupantas, nėra lengva kalbėtis. Nėra lengva ir skirti, kas iš širdies pasakytą ir kas iš šalies padikuota. Turime tai suprasti, tad ir suprantame. „Sudėtingomis“ sąlygomis ir visi santykiai lieka „sudėtingi“. Ne polemikos, o vienu antriems pagarba gali visus jungti į vienus „mes“ ir tėvynėje, ir svetur.

Jautriai parašėte savo „Kultūros Barų“ straipsnį. Bet, leiskite at

Istoriko kun. Juozo Stakausko netekus

(Atkelta iš 5 pusl.)

(prof. — Vaclovo Biržiškos apšauktu dvivėdžiu) rolę lietuvių kėlime. J. Stakausko teigiamą pažūrą, paremtą dokumentais, apie vysk. Valančiaus lietuvių prieimę ir ankstesni šios tiesos neigėjai. Be ištisos eilės straipsnių Tiesos Kelyje, Zidinyje, Vaire, Draugijoje ir kit. 1936 m. pasirodė prof. A. Alekso parašytas ir J. Stakausko suredaguotas veikalas Katalikų Bažnyčia Lietuvoje. Lygiai J. Stakausko redakcijos buvo Lietuvos Praeities I tomo pirmasis sąsiuvinys, pasirodęs 1940 m.

Besudėjdamas šaltinius ir lygindamas juos su istoriniais lietuvių kalba pasirodžiusiais net kai kurių profesorų darbais, J. Stakauskas atskleidė, kad kai kurie tokie darbai nėra savarankiški, o tik nurašyti iš kitų. Vienu tarpu Kaune kilo lyg ir panika dėl vadinamų plagiatų atskleidimo. J. Stakauskas kompromisų nežinojo. Amicus Plato, sed magis amica veritas...

Lietuvos okupacijos metais, nors J. Stakausko studijų jau nebuvo galima atspausdinti, tačiau jis vis nesiliovė rinkti medžiagą. Kai kurie jo darbai, kaip pvz. Lietuvių spaudos draudimas, teko Lietuvos Mokslų Akademijai. Iki pat mirties, apsirovęs knygomis ir rankraščiais, rūpestingai juos saugojo, vis dar paprašydamas pažįstamų Vakaruose atsiųsti jam naujausių istorinių veikalų. Reikia tikėtis, kad per ilgus kruopštus darbo metus surinktoji medžiaga nebus išmėtyta, žuvusi, ir ja galės pasinaudoti būsimieji Lietuvos istorikai.

J. Stakauskas altruistas

J. Stakauskas buvo kilęs iš neturtingos šeimos. Palikęs Vilnių ir atsidūręs Šalvikiųje, priklausė nuo kitų malonės. Tačiau netiesa, kai kartais rašoma, kad jis, Marijampolėje besimokydamas, kentėjęs badą. Jis bado nekenė, globėjų buvo pakankamai aprūpintas, tačiau vargas buvo su juo tas, kad, ką gavęs, tuojau dalinosi su kitais, už jį vargingesniais. Nevykdavo jį nė geriau aprenkti. Gautą geresnį drabužių, tuojau atiduodavo kitiems, pats pasitenkindamas paprasta „rubaska“, perjuosta diržu.

Visą savo gyvenimą J. Stakauskas mažiausiai rūpinosi savimi, nekreipė dėmesio į savo apsirėgimą, pasitenkino kukliu maitu, kas jam džiovininkui tikrai neįėjo į sveikatą. Gautąjį mokytojų, kunigo, tarnautojų atlyginimą tuojau išdalindavo kitiems. Pinigas jo kišenėje nešilo. Bet patį didžiausią altruizmo arba artimo meilės darbą yra atlikęs vo-

kiečių okupacijos metais, kada, rizikuodamas savo gyvybe, Vilniaus archyvo patalpose paslėpė ir nuo mirties išgelbėjo 17 žydų. Nenuostabu tad, kad jam mirus, jo išgelbėti žydai atvyko su juo atsiveikinti ir ant jo kapo padėjo vainiką su užrašu: „Neužmirštamam kun. Juozui Stakauskui — Išgelbėti nuo hitlerininkų žydai“. Jo didvyrišką pasiaukojimą kitiems paskutiniaisiais metais paminėjo ir komunistinė spauda, kuri šiaip kunigus laiko visuomenės priešais, savanaudžiais.

J. Stakauskas - kunigas ir žmogus. J. Stakauskas buvo giliai religingas ir savo kunigiškąjį pašaukimą brangino. Tačiau iš kitų kunigų jis išsiskyrė tam tikru savotiškumu. Net ir savo išorę skyrėsi nuo kitų: nešiojo civilius drabužius, taupydamas sutanę tik kunigiškos pareigos. Nešiojo ilgą barzdą (kas anuo metu buvo neįprastas dalykas) dėl paprastos priežasties: kasdien skustis užima daug laiko. Buvo griežtas abstinentas, vegetaras, įsitikinęs, kad mėsa valgyti nesveika. Nemėgo draugysčių ir gyvenimo lyg koks atsiskyrėlis, daugelio nesuprastas, tarp archyvo tomų ir dulkių. Gyvendamas prie VI forto, kur buvo sukrau-

tas archyvas, laikė ožką, kurią paganydavo arti esančiose pievelėse. Bet tai nebuvo tik pramoga, o praktiškas reikalas: buvo įsitikinęs, kad jam, džiovininkui, sveika gerti ožkos pienas. Jei kas tuo stebėjosi, jį pašiepavo, jis jį tai nekreipė dėmesio. Turėjo savo nusistatymus, buvo sau žmogus.

Dėl jo keistoko būdo sunkiai jam sekėsi bendrauti su žmonėmis. Kai dirbo gimnazijoje, mokiniai tuoj pastebėjo jo kai kurias keistas savybes. Iš to darydavo juokus, sukūrė jam pravardę. Pamojū metu jam buvo sunku palaikyti klasėje drausmę ypač tada, kai pabardamas ar išpėdamas mokinius, visada šypsodavosi. Gal dėl to mokytojų darbas atsiliepė į jo sveikatą, ir jis stengėsi to darbo atsikratyti ir eiti į archyvus, kurių tomai leidosi klusniai jo vartoti ir skaitomi.

Kaip kunigas, įvairiose situacijose neapleido savo kunigiškų pareigų, o reikalui atėjus, stojo

į grynai kunigiško pastoracinio darbo eiles.

Su kun. dr. J. Stakausko mirtimi lietuvių tauta neteko ne tik garbingo kunigo, didelio humanisto — artimo meilės apštalio, bet ir žymaus istoriko. Tik gaila, kad jis, panašiai kaip profesorius Z. Ivinskis, pririnkęs daugybę medžiagos, nespėjo ar neturėjo galimybės jos panaudoti, paskelbti viešumai. Mirtis pasiskubino nutraukti gyvybės siūlą ir neleido įgyvendinti didelių užsimojimų. Bet J. Stakauskas paliko ateinančioms istorikų kartoms pavyzdį, kaip reikia dirbti istoriko darbas: su tiesos meile, atsidėjimu, kruopštumu.

PRANCŪZIJOS MOKYKLOSE

Socialistų ir komunistų partijų koalicija paskelbė, kad, laimėję rinkimus, jie uždrausią dėstyti dvasininkams suvalstybtose mokyklose. Rinkimus laimėję, jie visas mokyklas įjungsią į valstybinę švietimo sistemą, jas suvalstybtindami.

10-OJI IR PASKUTINĖ 1972 METŲ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ!!!

1972 METAIS WALTER RASK-RASCIAUSKAS NUVEŽE NET 9 EKSKURSIJAS Į LIETUVĄ: VISOS BUVO PILNOS. KALEBŲ IR NAUJŲ METŲ LAIKU RUOSIAMA DAR VIENA KELIONĖ. NORINTIEJI PRALEISTI METŲ SVENTES SU ARTIMAISIAIS LIETUVOJE. SKUBKITE REGISTRUOTIS — YRA TIK KELIOS LAISVOS VIETOS.

ISVYKSTA GRUODŽIO MĖN. 21 DIENĄ — GRĮŽTA SAUSIO MĖN. 4 DIENĄ (14 dienų).

11 DIENŲ PRALEIDŽIA LIETUVOJE.

KAINA: NUO NEW YORKO — \$660.00

NUO CHICAGOS — \$760.00

Taip pat paruošiamas kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Dabar pats laikas pradėti rūpintis išskvietimu 1973 metų vasarai.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 S. Western Avenue
Chicago, Illinois 60643

TELEFONAS (312) 238-9787

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

1. MŪSŲ BENDROVĖ veikia nuo 1947 metų. Kiekvienais metais mes persiunčiame į Lietuvą greit ir saugiai tūkstendius siuntinius.
2. MŪSŲ BENDROVĖJE ir jos skyriuje Jūs visuomet rasite didelį pasirinkimą prekių, kurios labai vertinamos Lietuvoje.
3. TAI PAT PRIMAME užsakymus AUTOMOBILIAMS (Ziguli, Moskv, Zaporozec), motociklams, šaldytuvams ir kit. oficialiomis kainomis.
4. JEIGU JŲS NORITE PAKVIESTI iš Lietuvos gimines, mes patūpiname reikalingus dokumentus.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

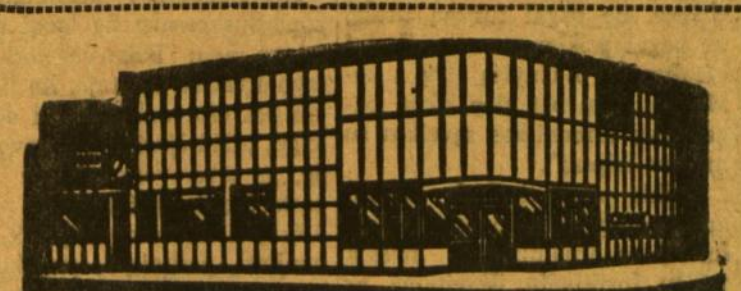
220 SOUTH STATE ST., CHICAGO, ILL. 60604

TEL. WA 2-9354

ir mūsų skyrius:

2618 WEST 63rd ST., CHICAGO, ILL. 60629
TEL. WA 5-2466

DVIEJOSE PATOGIOSE VIETOSE

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

INSURE

5%

Mokamas už dviejų metų Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00. Naujas sukūtas dividentas mokamas už investavimo sąskaitas. PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PIELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividentai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d. PIRMAID. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. VALANDOS: ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

NUO 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5% All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

OLYMPIA
SPARTA J.L.Gleditsis
GRUNDIG ROYAL
10 Barry Drive
E. Northport, New York 11731
Tel. (516) 757-0055
Chicago 476 7399 vakare
ZENITH

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslai rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

Jadvyga Paukštienė

Siekimai (15 spalio 29 d. atidaromos [parodos Chicago])

Kultūrinė Kronika

Jadvygos Paukštienės darbų paroda Chicagoj

Dail. Jadvygos Paukštienės tapybos paroda atidaroma Tautiniuose namuose, Chicagoje. Tapytoja Paukštienė yra baigusi Kauno Meno mokyklą ir giliu savo meno studijas Paryžiuje. Nuo pat meno mokyklos baigimo dalyvavo bendrose lietuvių dailės parodose, o šiame krašte ir amerikiečių dailės parodose. Yra suruošusi visą eilę individualių savo darbų parodų Bostone, Los Angeles, Philadelphijoje, Hartforde, Clevelande, Detroite, ir Toronte, Kanadoj. Chicagoje kitą sekmadienį bus atidaryta penktoji individuali J. Paukštienės paroda.

Dailininkė tapyboje reiškiasi gana dinamiškai, eidama nuo neoimpresionizmo į abstrakčias formas. Jos tapyba charakteringa savo spalvingumu. Mėgsta vaikus, motiniškumą ir kitas žmogiškosios būsenos temas. Gėlės ir peizažai yra dailininkės taipgi savitai vystomi. Dažnai pasirodo ir vaikiškam pasauliui skirti piešinėliai.

Kadangi dailininkai naudoja gana įvairias priemones savo kūrybai įkūnyti, tai ir Paukštienė mėgsta nuo aliejaus kartais persokti į akriliką, akvarelę, pastelę, indiškajį rašalą ir kt.

Dailininkės darbų yra Vilniaus Dailės muziejuje, Čiurlionio galerijoje Chicagoje, lietuvių pranciškonų galerijoje Malne. Daug jos paveikslų galima rasti ir privačiose lietuvių pastogėse, o taip pat ir amerikiečių bei kitų namuose.

Visuomenė yra kviečiama atsilankyti ir į šios dailininkės ruošiamos parodos atidarymą, kuris įvyks spalio 29 d., 3 v. po pietų (sekmadienį) lietuvių Tautiniuose namuose, 6422 Kedzie Ave., Chicagoje.

joms. Kiti, kurie norėtų įsigyti, teparašo šiuo adresu: Lietuvių Mokslo Akademija, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italia. Suvažiavimo Darbų III-jo tomo kaina 10 dol.

Edita Stankuvienė Čiurlionio galerijoje

Visą šią savaitę Čiurlionio galerijoje, Chicagoj, vyksiu viešnios iš Kanados — dail. Editos Stankuvienės tapybos paroda. Žikagiečiai buvo gana simpatiška, ypač realistinio meno mėgėjams. Parodoje yra išstatyta 40 paveikslų: 28 aliejai ir 12 akvarelių. Dailininkės mėgiamos temos — gamtos peizažai, ežerų pakraščiai, vienišos sodybos. Tai daugiau kieno ir šaltos Kanados šiaurietiški motyvai. Todėl skaidrių toli vėsa yra persunktos ir dauguma jos aliejinų tapybų. Einant pro paveikslus, susidaro įspūdis, jog dailininkė savo darbui yra profesionaliai pasiruošusi, nors neatrastų kelių ir neiškananti, tuo pačiu savosios individualybės dar visu tikrumu neatradusi. Labiau minkštomis ir šiltesnėmis spalvomis (nors būtų ir žiemos peizažai) pasižymi Stankuvienės akvarelės. Tikrai tuo minkšto baltumo pamėgimu dailininkė daug kur primena šiuo metu labai populiarių amerikiečių dailininką Wyth.

DABARTIES ŽYMIŲJŲ KATALIKŲ VARDYNAS

Išleista dvidešimtoji laida "American Catholic Who's Who's"

FLORIDOS PAMARIAIS ATEINA RUDUO

Juno Beach, Florida 33408

Žiema Floridoj tikrai turtuolama. Nori aplankyti ir pažiūrėti Florida, atvažiuok rudenį arba vėlyvą pavasarį. Kainos Floridoj tos pačios iki gruodžio mėn. 1 d. kaip vidurvasaryje. Kodėl nepasinaudoti?

Tomų vasarvietė SAPHIRE SEA adresas yra

AIA 700 Ocean Drive, Juno Beach, North Palm Beach, Florida 33408, 305-844-3388

Who". Leidinys turi 445 pusl., kainuoja 12 dol. 95 ct. I jį yra įtraukti suglausti aprašai 4,500 žymiųjų JAV kataikų kultūrininkų. Išleido NC Publications, Inc., The National Press Building, Suite 932, 14th and F St. N. W., Washington, D.C. 20004.

Didysis lietuvių tautos mylėtojas

Net jau 50 m. sueina spalio 31 d. nuo mirties Adalberto Bezzenbergerio — kalbininko, archeologo, lietuvių kalbos ir senovės tyrinėtojo. Indoeuropiečių kalbų studijas jis buvo išėjęs Goettingeno ir Miuncheno universitetuose. Lietuvių kalbą pradėjo studijuoti, paragintas kalbininko Ficko. Buvo Goettingeno ir Karaliaučiaus universitetų profesorius, o 1918-1921 m. Karaliaučiaus univ. rektorius. Jau 1877 m. įsteigė ir ligi 1906 m. redagavo kalbotyros žurnalą "Beitraege zur Kunde der indogermanischen Sprachen". Žurnalas 1906 m. buvo sujungtas su "Zeitschrift fuer vergl. Forschung" ir jo redakcijoje dirbo Bezzenbergeris, gausiai rašydamas lietuviškais temomis.

mas lietuviškais temomis.

1907 m. buvo išrinktas Lietuvių mokslo dr-jos nariu, o 1922 m. — Lietuvos universiteto garbės profesoriumi. Lietuvių daugiausia pažino savo 1881 m. kelionėje. Nuo to laiko pastoviai tyrinėjo lietuvių kalbą ir proistorę. Parašė ir išleido visą eilę veikalų iš lietuvių raštų istorijos, lietuvių kalbos istorijos, apie Neringos kuršių kalbą ir kt. Parašė daugybę studijinių straipsnių apie lietuvių ir lietuvių kalbą savo redaguojamuose ir kituose žurnaluose.

Ištyrė nemažai lietuvių priešistorinių kapynų, radinius gabendamas į savo tvarkomą muziejų Karaliaučiuje. Išspausdino visą eilę darbų iš lietuvių proistorės. Domėjosi lietuvių atgimimo sąjūdžiu, ir 1920 m., atsakydamas į lietuvių sveikinimą jo 70 m. sukakties proga, rašė: "Savo ilgų metų mokslo darbą bedirbdamas, pamilau lietuvių tautą ir išmokau Lietuvos žmones aukštai gerbti. Lietuvių tauta dabar yra pradžioje savo plėtojimosi. Linkiu, kad ji plėtotųsi laimingai ir

MES TEBEMOKAM

6% už 2 Metų

Certifikatus

(Minimum \$5,000)

5 3/4% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)

SAINT ANTHONY SAVINGS

Open Mon. 9-8; Tues. Thurs. Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed.

1447 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
TEL — 656-6330
Joseph F. Gribauskas,
Executive Secretary

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO IR STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

earn more... more often

A Standard Federal Certificate Account brings you both the satisfaction of high earnings and the comfort of a safe investment. The interest rate on a 2 year, minimum \$5,000 certificate is 6%, compounded daily. If you accumulate your interest for a full year the annual yield increases to 6.18%. Or you can earn an annual yield of 5.92% if you do not withdraw your interest on \$1,000 or more invested in Standard Federal's one year 5 3/4% certificate. And your principal plus interest are both safe at Standard Federal Savings.

6%
per annum
\$5,000 minimum
2-year maturity

5 3/4%
per annum
\$1,000 minimum
1-year maturity

Interest compounded daily

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 noon • Wednesday, no business transacted

Office will be closed Veterans Day — Monday, October 23, 1972

sėkmingai".

Prieš mirtį savo didelę lituanistikos ir seniausių lietuvių knygų biblioteką už menkus pinigus pardavė Lietuvos švietimo ministerijai, kuri tuos rinkinius atidavė universiteto bibliotekai.

GĖLĖS

Vestuvėms, banketams, laidotuvėms ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GĖLYNYČIA
1433 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

HIGH RATES

5% Per Annum
Passbook Accounts

PAID QUARTERLY

— AT —

6% Per Annum
\$5000 or more
Certificates
2 year min.

BRIGHTON

SAVINGS & LOAN ASS'N

HIGHEST RESERVES

4071 Archer Avenue

Chicago, Ill. 60632

TEL. — LA 3 - 8248

(West of California Avenue)

5 1/2%
Per Annum
\$1000 or more
Investment
Bonus
Certificates

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SONUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIOSKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

Trys Modernios Koplyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS

4314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-8672

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1218

11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4416

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE Tel. LAfayette 5-8572

ANTANAS M. PHILLIPS

4307 S. LITUANIA AVE Tel. YArds 7-340

POVILAS I. RIDIKAS

4354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-191

JURGIS F. RUDMIN

4319 S. LITUANIA AVE Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO ILL. Tel. Olymple 2-100

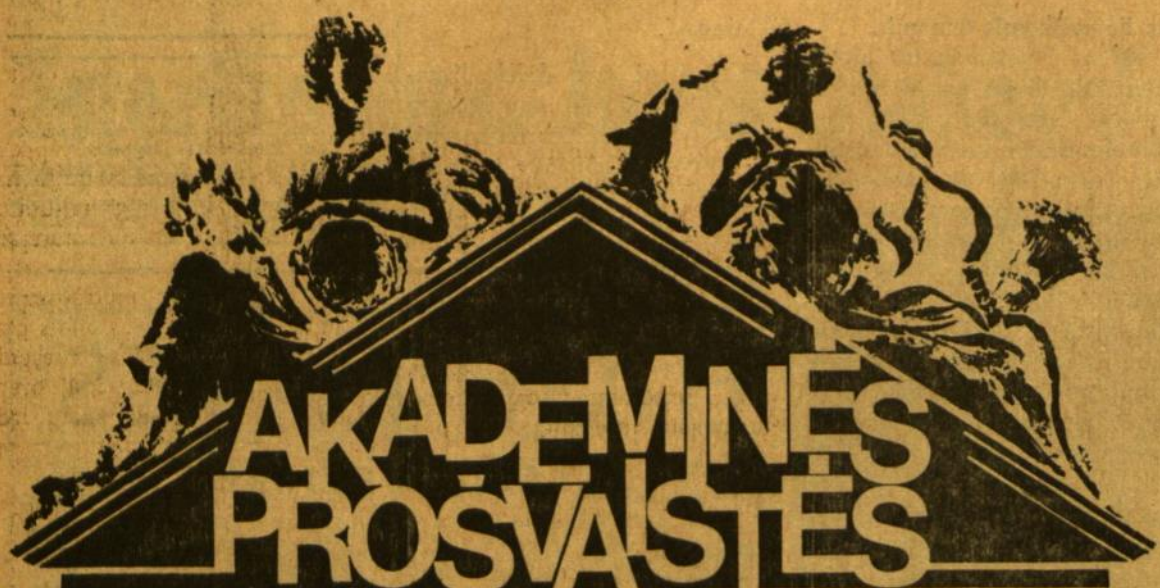
Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponi.

LIEPONIS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western — PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9:00 iki 9:30. Kitoms dienoms nuo 9:00 iki 6:00 val. vak. Sekmad. atdara 12 v. iki 5 v. popiet.

REDAGUOJA JORATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

Aukso spindulius beriant

Ne kartą tenka nugirsti pokalbius, kurie išreiškia nusivylimą lietuviškąja studentija. Retai girdiši teigiamų pasisakymų. Suprantama, reikia kartais ir paparčių, bet yra ir daug kuo pasižiūgti.

Studentų Ateitininkų sąjungos istorija ilga. Jos praeitis yra turtinga. Dabartį mes matome prieš savas akis. Irgi, turtingą pilną idealizmo, tačiau neužmerkiančią akių prieš gyvenimo tikrovę, aplinką.

1972 m. spalio mėn. 13–15 dienomis Studentų ateitininkų sąjunga ir tuo pačiu visa Ateitininkija pažengė vieną stiprų žingsnį į priekį. Įvyko Studentų ateitininkų sąjungos suvažiavimas Chicagoje.

Penktadienio vakare, naujoji gražiai ir jaukiai išpuoštoji jaunimo centro salėje įvyko suvažiavimo dalyvių susipažinimo-prieimimo-registracija. Tyliai muzika, pasikalbėjimai ir karts riuo karto džiaugsmingas „Labas“ šūktelėjimas, draugams iš toli atvažiavus, sudarė šeimynišką ir šiltą nuotaiką. Ypatingai įdomu buvo susilaukti fotografo — žurnalisto iš Chicago katalikiškojo laikraščio „New World“, kuris domėjosi lietuvių studentų katalikų veikla. Išsiskyrę pailsėti rytojaus dienos posėdžiams, nebaigtos šalios salės sienos, neatrodė tokios nei šalios, nei nepašluotos. Jos priminė tik jaukų, jaunatvišką juoką, meilę žmonijai ir viltį ateičiai.

Tėveliai gerai mus mokė. Šeštadienio dienos posėdžiai prasidėjo tik pusvalandžio pavėluotai. Ford City, Green Room — prie žaliomis staltiesėmis apdengtų stalų sėdi darbai pasiruošę studentai ateitininkai. Atstovai suvažiavo iš visur — New Yorko, Philadelphijos, Washingtono, Toronto, Hamiltono, Detroito, Clevelando, Chicago — jų rankose Sąjungos ateinančių metų ateitis.

Suvažiavimą oficialiai atidarė ir susirinkusius pasveikino buvusi SAS valdybos pirmininkė Jūratė Jasaitytė, primindama šio suvažiavimo tikslą.

Pakiliu buvo pristatomos Chicago Draugovės kandidatės — Daina Danilevičiūtė, Jurga Gyltė ir Zibutė Paulėnaitė, kurios per metus išėjo tinkamą kandidatų programą. Pasigirdo įžodis, prašant stiprybės ir pasižadant eiti studento ateitininko pareigas. Sukalbėjome Ateitininkų Credo visai — prašydami Aukščiausiojo palaimos ne tik sau, bet ir visai žmonijai. Suskambėjo Ateitininkų himnas, žodžiais, kurie ne tik duoda jėgos ir stiprybės, bet išreiškia mūsų siekius, norus ir įsitikinimus. Džiaugėmės visi — mūsų gretos stiprėja ir ateitininkiška idėja nešama iš kartos į kartą.

Išrinkus prezidentą, kurį sudarė: Algis Norvila (New Yorkas), Almis Kuolas (Toronto) — pirmininkaujantis, Žikagietis

Daina Danilevičiūtė, Marija Eivaitė, Jūratė Žymantaitė — sekretoratas manė, kad bei rezoliucijų komisijos, metėmės į darbą.

Augustinas Idzėlis, buvęs SAS valdybos pirmininkas, iš Clevelando skaitė paskaitą: „Gyvenimo kaita, vertybės ir studentas ateitininkas“. Paskaitininkas supažindino suvažiavimo dalyvius su studentų ateitininkų veikla Amerikoje. Pristatydamas praeities veiklą, pristatė ir ateičiai gaires. Paskaita įdomi. Jos mintys dar labiau uždegė jau ir taip ateitininkiška dvasia persiėmusius suvažiavimo dalyvius.

Po pietų pertraukos — draugovių veiklos pagyvinimo simpoziumas. Simpoziumo dalyviai — draugovių pirmininkai bei draugovių valdybų nariai: Elenutė Razgaitytė — Clevelandas, Jurgis Bradūnas — Chicago, Marytė Dainbriūnaitė — Washingtonas, Linas Mikulionis — Detroitas, Algis Norvila — New Yorkas, Vaidotas Vaičiūnas — Toronto. Simpoziumui vadovavo — Vytautas Narutis. Simpoziumo dalyviai pristatė savo miestų draugovių veiklą — kas buvo atsieta, ko yra siekiama. Siekiame idealo ir kelias iki jo yra ilgas ir sunkus, tačiau matėsi idėtas darbas ir jautėsi ryžtas toliau dirbti. Yra vilties, yra jėgų, kai stovi prieš akis ateitis ir idealas.

Panagrinėjome ir statutą. Pakaitėme, pridėjome tai, ko reikėjo tolimesnei sklandžiai sąjungos veiklai.

Atėjo naujosios valdybos rinkimo valanda. Atsisoto ir savas giliai išmąstytas mintis bei siekius pristatė dviejų kandidatų sąstatų pirmininkai — Vytautas Narutis — Chicago ir Rimas Petrauskas — Toronto. Sunkus buvo atstovų apsisprendimas. Abu sąstatai puikiai pasiruošę, lygiai pajėgūs. Balsavome slapto balsavimu.

Dienos posėdžiams pasibaigus, po poros valandų susirinkome puošnioje salėje atsipalaiduoti. Grojo orkestras. Nors gal vyresnieji svečiai nelabai buvo tokia muzika, kuri girdėjosi, patenkinti, bet mums jaunatviška dvasia veržė veržėsi iš kiekvienos gaidos. Šokome, dainavome, džiaugėmės sava jaunyste, savu atlikto darbu, laukdami nekantriai viedurnakčio ir naujosios SAS valdybos pristatymo.

Išmūšė laikrodžio dvyliką. Nuskambo trimas, suaidėjo būgnas ir buvusi SAS valdybos pirmininkė ištare: „1972–73 metų Studentų ateitininkų sąjungos valdybos pirmininkas yra Vytautas Narutis“. Džiaugėmės, šokome, sveikinome ir, spausdami rankas, linkėjome jam ištvermės!

Kiti valdybos nariai: vicepirmininkas — Linas Sidrys, administratorius — Saulius Mikaliukas, išdininkas — Pijus Stončius, užsienio reikalų sekretorė — Loretė Leščinskaitė, SIS — Irena Skiriutė, Živile Jonikienė, nariai — Jurgis Bra-

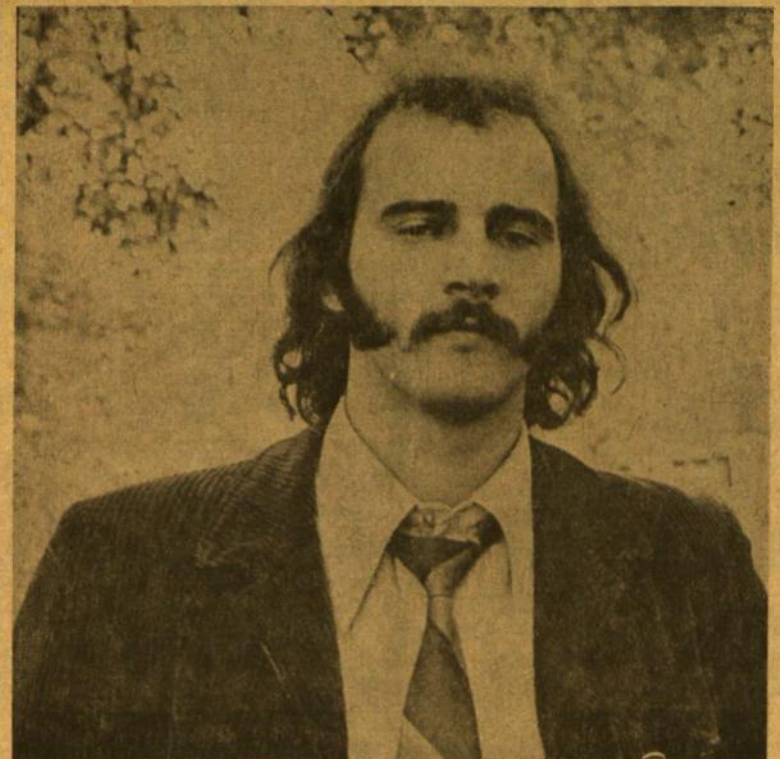
dūnas ir Rimas Cepulis, Gaudeamus — Rimas Petrauskas.

Lekmadienio rytas — saulės. Pro Jaunimo centro koplyčios langus giriasi malda ir gėsmė. Dėkojame už tai, kuo esame, ir prašome palaimos ateities darbams.

Iškilmingas SAS suvažiavimo uždarymas — naujosios SAS valdybos įžodis, uždantis ant pečių sunkią našą, didį darbą. Pro ašaras atsivėlkina buvusi pirmininkė, sakydama, kad Naujoji Valdyba per savo darbą pajus tokią meilę ateitininkijai ir sąjungai, kuri retai kitur randama. Naujasis pirmininkas ištaria pirmus žodžius ir prašo visų pagalbos bendruose darbo baruose. Rezoliucijos — taiklios, našios

Vytautas Narutis (iš Chicago), Studentų ateitininkų sąjungos suvažiavime Chicagoje išrinktas Sąjungos pirmininku 1972-1973 metams.

Rimas Petrauskas (iš Toronto, Kanadoj), kandidatavęs į Studentų ateitininkų sąjungos pirmininkus Sąjungos suvažiavime Chicagoje. Išrinkus Narutį, Rimas sutiko tvarkyti Gaudeamus reikalus.

Nuotr. R. Šilkaičio

ir gairingos. Suvažiavimas baigias — Ateitininkų himnu.

Praėjo vieneri metai, prasidėjo nauji. Mintyse tiečia himno žodžiai:

Mūsų idėjos: tikrybės, brangybės, Mokslo, dorumas, tautos reikalai.

Stokime drąsiai į kovą garbingą

Dirbkim, kovokim dėl Lietuvos! J. J.

ITALIJOS ŠVIETIMO RŪPESČIAI

Italijos švietimo sistema nuo medžiagos mokyklų iki universitetų imtinai spalio mėn. vidury dviejų dienų buvo paralyžuota, paskelbus mokytojų streiką dėl neįmanomų darbo sąlygų. Be kitų dalykų, nusiskundžiama, kad kas trečias studentas neturi vietos atsisėsti klasėje, o gimnazijose net du trečdaliai mokytojų neturi reikiama paruošimo. Moksleivių, studentų skaičius nepaprastai auga, ir nespėjama paruošti reikiama kiekio mokytojų ir klasių.

LIBANO MOKYKLOS

Libano valstybėje yra 500 privačių mokyklų, kurių 55% yra katalikų. Iki šiol valstybės išdats toms mokykloms davė po 43 dol. paramos už kiekvieną turimą moksleivį ar studentą. Padidėjus išlaidoms, dabar prašoma tą paramą padidinti iki 63 dol.

RIZIKA

— Jis man pasakė, kad esu patraukliausia, gražiausia, įdomiausia ir protingiausia mergina, kokią pirmą kartą savo gyvenime sutikęs.

— Ir tu tekėtumei už tokio žmogaus, kuris jau iš anksto tau taip begėdiškai meluoja?

Dangulė Stončiūtė

Lino raizgys

Apalačų kontaktas

JURGIS BRADŪNAS

Apalačų kalnų vidurvasario „tušinančioj“ drėgmėj ir karšty nebuvu įmanoma toliau sėdėti Volkswagen. Vingis po vingio ir vis nesisekė pamatyti Coca-Cola iškabos. Visur žaliavo tankūs miškai, paskendę migloje, o gal geriau — garuos. Plaukai prilipę prie kaktos, rankos slidinėja vairu, o prakaitas varva net nuo ausų... pralekia maža iškaba... Flickville 5... (Ach, penkios mylios ir šaltas butelis!). Iš miško pakelės išsoka pora iš lentų sukalto trobesių. Tarp jų (vos nepravažiavau) žemas namelis su dideliu langu, ant kurio uždažyta besilupančiais dažais vos įskaitomai, Restaurant. Šalia benzino pompa ir du baigia rūdyti automobiliai. Prie jų ir aš pasistačiau.

Praėjau pro surūdijusiu sieteliu aptrauktas duris ir atsitūpiau priešais Coca-Cola krana.

— Howdy!

Nubraukiau sulipusius plaukus nuo akių ir pažvelgiau į smarkiai išdažytą padavėjos veidą.

— Meniu?

Pakračiau galvą.

— Coke prašau — didelį.

Kol padavėja vaikė musas nuo apverstų stiklinių ir bandė vieną švaresnę atrinkti, apsidairiau. Vieta buvo tuščia. Viršum galvos lėtai sukosi seno vėsintuvo sparnai. Jie sukosi taip sunkiai ir lėtai, kad net musės tai nutūpdavo, tai vėl pakildavo nuo jo sparnų.

— Ar ko daugiau?

Vėl pakračiau galvą, nenorėdamas mestis į šnekas. Jinai nusisuko ir nuėjus užsuko radiją. Suskambo Johnny Cash suskirdęs balsas ir kaimietiškos gitaros. Pažvelgiau pro langą su besilupančiu užrašu. Laukė irgi nieko nesimantė. Tai užkampis, nutauriau. Tur būt, aš pirmas čia šiandien. Taip begalvojant, išgirdau gailiai sugriežiant išsklęsusios mašinos stabdžius. Dusyk trinkelėję durys. Pro sietines atsargiai įėjo ir stabtelėjo dairdamiesi tėvas ir sūnus. Abu nedrąsiai pažvelgė mano pusėn, paskui kito ir jon patraukė. Atsisėdo už staliuko.

— Meniu?

Tėvas susiraukė ir pasilenkė link sūnaus. Tas lukterėjęs palingavo galvą. Padavėja automatiškai atkišo du taukuotus kainoraščius ir nuėjo atnešti vandens stiklines.

Sėdėjo prie stalo kontrastai. Tėvas dėvėjo išblukusius raudonus marškinius su dėmėtom bet išlygintom šviesiom kelnėm, kurios nesiderino su gelsvai rudais batais. Kupra sulinkus, veidas,

gruobėtas, plaukai žili ir sulipę. Nuostabiausios buvo jo rankos, kurios marškiniam buvo per ilgios, delnai veik lopetos dydžio. Tur būt, angliakasy, tariau sau ir nurijau šaltą gurkšnį. Pažiūrėjau į sūnų: kokios dešimties metų, dailiai apsirengęs, baltais marškiniais ir mokykliniu kaklaryšiu. Gelsvi plaukai buvo gražiai suukuoti. Blizgančiom akim jis dabar skaitė meniu. Tėvas, permetęs akim meniu, apsidairė ir, nedrąsiai pasilenkęs link sūnaus, šunkščiu balsu paklausė:

— Kas ten parašyta, ką gero jie turi?

— Visko jie turi, tėte, visko!

— Tai pasiimk ką tik tu nori, ir man tą pat, O. K.?

Sunku man buvo tikėt. Nejaugi tėvas pirmą kartą restorane?

Ir ar tikrai jisai nemoka skaityti? O gal jam reikia akinų, kuriuos pamiršo namie? Prie jų grįžo padavėja.

— Apsisprendė?

— Dvi porcijas viščiuko.

— O užsigert?

— Cider, — atsakė tėvas.

— Neturim, yra 7 up, pepsis, coke, orange, pienas, arbata ir kava.

— Kavos, — numykė tėvas.

Dar rašydama, padavėja nusiskubėjo virtuvėn.

Restorane pasidarė tylu, vien tik čirškėjo karštuos taukuos viščiukas. Tėvas, padėjęs milžiniškas rankas ant stalo, pavargusiom akim žiūrėjo į priešais besišypsantį savo sūnų. Sunkus jo žvilgsnis pamažu atsidūrė ties vėsintuvu ir, lyg užburtas sparnų lėto tempo, į juos ilgai žiūrėjo. Maniau, kad jis ims ir užsnūsi, nes jo akys atrodė tokios sunkios, jog net norėjęs prieiti ir jas užmerkti, kad bent jam būtų lengviau. Restorano kaltra susimaišė su viščiukų kvapai. Tiesiog silpna pasidarė, tad greit nugėriau iki dugno savo Coca-Cola. O tėvo žvilgsnis taip ir liko pabėgęs vėsintuve; sūnus nuobodžiai vartė šakutę.

— Tėte?... — Tyla.

— Tėtėtėtė... Tėte...

— Ka... ko reik?

— Tėte, kodėl mes neišsikraustom į miestą?

— Kodėl?

— O, aš nežinau... Mes galėtumėm kasdien eiti į restoraną, ir aš turėčiau daug draugų ir aš turėčiau dviratį ir ...

— Nu ja, gal... bet tik ne šiandien, ne dabar...

— Bet tėtė! Aš...

— Prašau, štai jūs viščiukai, — su kreiva šypsena tarė padavėja, trinkelėdama garuojančias lėkštes jų panosėn.

— Tai kirskim, — entuzias-

tingiau tarė tėvas.

Minutėlę girdėjęs tik šakutę ir peilių skambesys.

— Tėveli, tik ne taip, — sušnabždėjo sūnus.

— O, nutilk... nieko tokio, — tarė tėvas, paimdamas visą viščiuko pusę vėl į rankas ir pasigardžiudams pradėjo kirsti. Sūnus žvilgtelėjo mano pusėn ir greit atsiskęs į tėvą paraudonavo. Ibdė akis į viščiuką ir visaip bandė jį dorot su šakute ir peiliu, karts nuo karto žvilgtelėdamas mano pusėn.

— Gal ko daugiau galėčiau pasiūlyti? — užnugary pasigirdo padavėjos balsas.

— Well, ... gal dar vieną Coke? — taip staigiai užklaustas atsakiau.

Atsigrėžęs atgal, sutikau tėvo žvilgsnį, manin įbestą. Žiūrėjo tiesiai man į akis, ritmingai bekratydamas. Lėtai apsisukau ir įbedžiau akis į Coca-Cola krana priekyje. Vis vien buvo neįauku, nes jaučiau, jog jo akys mane dar seka. Išsiėmiau cigaretes ir pradėjo kišeniuos ieškot degtukų. Neradau. Žvilgtelėjau į grindis...

gal koks ir pametė kartais... nieko po mano kojom... sukauš aplink... sustingau. Priešais stovėjo pilkos kelnės, kurių apačia...

kelion lankstom buvo užvirtus ant didelių gelsvų batų. Pakėliau galvą ir pažiūrėjau tėvui tiesiai į akis. Veidas iš arčiau tikrai atrodė daugiau panašus į tuos kal-

nus, kuriuos išdrasko angliakasy mašinos. Jo rankų didumoj net nepastebėjau degtukų, kuriuos atkišęs užklauso:

— Reik liepsnos?

— Ta... tai... taip, ačiū, — vos galėjau ištart.

— Prašau, — lyg nusišypsavo, lyg linktelėjo galvą ir, dar sekunde gliaui į mane pažiūrėjęs, lėtu žingsniu grįžo pas sūnų, kuris sekė kiekvieną tėvo judesį.

— Tėte, kodėl tu tai darei? Juk degtukų jis galėjo pasiimti iš tos dėžės, ten prie kasos...

Tėvas tik palingavo galvą ir, perbraukdamas ranka savo pažilčius plaukus, lėtai į mostelėjo.

— Tai nieko... nesvarbu... baik valgyt.

Apsisukau. Dvi musės ramiai gėrė iš naujai pripildytos, mano stiklinės, karts nuo karto pamankštydamos sparnelius. Nesinorėjo jų trukdyt. Net smagu pasidaryti žiūrint, kaip jos operuoja.

Tiktai padavėja brūkšt pro šalį, ir jos žybt pakilo ir, apsukę pilną ratą apie vėsintuvą, nutūpė ant jo sparnų. Dingl dingl! Žvilgtelėjau link kasos, kur stovėjo įeidu ir padavėja. Tėvas bandė lygiai atskaičiuot smulkus, bet kažkaip vis nesisekė, tai pagaliau, išsitraukęs penkinę, ją įdovė padavėjai, kuri, keistai į jį pažiūrėjęs, greitai atskaičiavo gražą. Plačiam delne tėvas skambtelėjo smulkiais, neva juos skaičiuodamas, ir, berdamas kišėnėn, murtelėjo.

— Ačiū.

Beveik tuo pačiu judesiu pravėrė sietines duris, pro kurias išstrakėjo sūnus ir, vikriai mostelėjęs man ranką, šūktelėjo:

— Sudiev!

Kilstelėjau ir aš ranką... kai jau trinkelėjo durys. Atsisukau prie savo Coke. Viena musė suko ratą stiklinės briauna, karts nuo karto stabtelėdama pasigardžiut.

— Labas, muse, ar ir tu nori į miestą — pusbalsiai tariau.

— Ką? — įsiterpė padavėja, nuvydama musę automatišku judesiu.

— Nieko, nieko, — numykiau. — Saskaitą prašau.

RUMUNIJOS STUDENTAI

Rumunijos prezidentas Ceaușescu kritikavo „konservatyvią universitetų personalo sampratą ir religinį studentų elgesį“. Anot jo, „buvo gėda Kalėdų metu matyti jaunimo sąjungų narius ir net komunistų jaunimo valdybų narius, klūpančius bažnyčiose pirmose eilėse“.